

МАРҲАБО

Афлотуннинг
хотини

ТОШКЕНТ — «O‘ZBEKISTON» — 2015

УЎК: 821.512.133-1

КБК 84(5Ў)7

М 29

ISBN 978-9943-28-307-7

© Мархабо, 2015

© «O‘zbekiston» НМИУ, 2015

ВАТАН ҲАҚИДА СЎЗ

Сўритокларда узум, новдаси қулоч-қулоч,
Айвонида ҳар баҳор бола очар қалдирғоч,
Салом бериб кирса ким, тўйиб чиқар бўлса оч,
Билолмадим, Фарангу Африқода қанақа,
Дунё ҳайрон бўлса ҳам, ўзбекларда шунақа.

Кампирларин қўлида куйлайди урчуғиям,
Боламга, деб дон чўқир, каптар, чуғурчуғиям,
Ўғил кўрса, тўй қилар, ҳаттоки, чумчуғиям,
Билолмадим, Фарангу Африқода қанақа,
Дунё ҳайрон бўлса ҳам, ўзбекларда шунақа.

Янги пишган анжирин илинар қўшнисига,
«Нон ёпинг», деб тандирин илинар қўшнисига,
Уч кун уйда бўлмаса, билинар қўшнисига,
Билолмадим, Фарангу Африқода қанақа,
Дунё ҳайрон бўлса ҳам, ўзбекларда шунақа.

Яшаб юриши мумкин қўл, оёғу бармоқсиз,
Аммо яшай олмайди эл-юрт, уруғ-аймоқсиз,
Кузатишмас меҳмонни новвот, майиз, қаймоқсиз,
Билолмадим, Фарангу Африқода қанақа,
Дунё ҳайрон бўлса ҳам, ўзбекларда шунақа.

Тўй қилиб, эл-юртига едириб, мазза қилар,
Кетаётганда, чопон кийдириб, мазза қилар,
Бу маззани лондонлик бой ота қайдан билар,
Билолмадим, Фарангу Африқода қанақа,
Дунё ҳайрон бўлса ҳам, ўзбекларда шунақа.

Қандай яшаб бўлади ҳандалаксиз, қовунсиз,
Эркак эркак бўптими улоқ, кураш ўйинсиз,
Бусиз ҳам элман, деган сафсатани қўйинг сиз,
Билолмадим, Фарангу Африқода қанақа,
Дунё ҳайрон бўлса ҳам, ўзбекларда шунақа.

Азиз қилар қайси эл биздай ота-онани,
Ён қўшниси тўй қилса, чиқмаган ҳам одамми,
Тўкис бўлмас ўзбексиз инсоният олами,
Билолмадим, Фарангу Африқода қанақа,
Дунё ҳайрон бўлса ҳам, ўзбекларда шунақа.

Бешик майли, тувагин кўриб лол бўлганлар бор,
Минг йил олдин ҳам бу эл эди буюк ижодкор,
Фарзандларин қонида яшар ўша иқтидор,
Билолмадим, Фарангу Африқода қанақа,
Дунё ҳайрон бўлса ҳам, ўзбекларда шунақа.

Юрт айланиб кузатсанг, бозори йўқ баққолсиз,
Юришмайди чоллари, дўппи, яхтак, соқолсиз,
Тилин учида ҳазил, гап гапирмас мақолсиз,
Билолмадим, Фарангу Африқода қанақа,
Дунё ҳайрон бўлса ҳам, ўзбекларда шунақа.

Балки шу эл кўксида туриб ой сочар зиё,
Шундай яшаш керакдир аслида бутун дунё,
Бу элатни бошқача қилиб бўлмас, Марҳабо,
Билолмадим, Фарангу Африқода қанақа,
Дунё ҳайрон бўлса ҳам, ўзбекларда шунақа.

КАТТАЛАРГА НАСИХАТ

Ярақлаган уйларинг чанг бўлсаям, сиқилма,
Рўзгорингда бир нима кам бўлсаям, сиқилма,
Ташвишлардан кунда бир жанг бўлсаям,
сиқилма,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Чайнаётган нонингни «боламга», деб ўласан,
Катта бўлгач, гап билан бир силтаса, сўласан,
Бино кўйма, сийлама, пўпалама, кўрасан,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Қариганда ғалвани кўтаролмас юрагинг,
Қани ота-оналар – суянчиғинг, тиргагинг?
Ётиб қолсанг, оғрисанг, кимга бўлар керагинг?
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Фамни олсанг кўнгилга, тўлиб кетаверасан,
Офтоб урган майсадай, сўлиб кетаверасан,
Юрагингни чангаллаб, ўлиб кетаверасан,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Ўзин боққанинг қолиб, боласин ҳам боқасан,
Куч-қувватинг борида ҳаммасига ёқасан,
Ўзинг учун бир бора чиққанмисан боққа, сан?
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Уйлантиру болангни, бўлак қилгин уйини,
Ўзи тортсин рўзгорнинг ташвишини, ўйини,
Қўриб турсанг бўлгани, соғ-саломат бўйини,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Таъма қилсанг бир нонни, чимирилар қошлари,
Сенсиз пишиб ейилар, ёғлиққина ошлари,
Югуришар олдингга, оғриб қолса бошлари,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Эрининг топганини ўйнаб, еркан бир аёл,
Ўғлининг топганини, ўйлаб, еркан бир аёл,
Бекорга айтилмаган, халқ ичида бу мақол,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Майли, тушган уйида яшнаб юрсин келинлар,
Мақтаб, алқаб, дуо қил, яйраб юрсин келинлар,
Қайнонаммас, онам, деб, сайраб юрсин келинлар,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Ялаб-юлқиган уйинг, келинларга қолодир,
Сендан кейин ким билар, не куйларга солодир,
Уйим, болам, чақам деб, олаверма хавотир,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Меҳнат қилдинг тинмадинг, етганича имконинг,
Ўзинг учун ҳам яша, ғаниматдур ҳар онинг,
Тоғларга чиқ, ҳаво ют, жон-жон ўзингни жонинг,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Ўғилларда қўш улов, сен юрасан пиёда,
Ўзларидан ошмайди, моли бўлса зиёда,
Болам, болам, болам деб, нима кўрдинг дунёда?
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Ўлсанг болаларинг ҳам қабргача боради,
Айт-чи, унда сен билан қайси бири қолади,
Қиёматда қай бири гуноҳингни олади?
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Кўнглинг кимни хушласа, ўша билан суҳбат қил,
Тиконларга қарама, гулга қараб роҳат қил,
Асабингни қийнама, юрагингга шафқат қил,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Жуфтинг учун ясаниб, эй аёл, ҳеч толмагин,
Қариликни бўйнингга асло-асло олмагин,
Ўнта боланг бўлса ҳам, эргинангдан қолмагин
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Кунлар келар инжиқ чол, биров келмас ёнингга,
Шу илмилик кампиринг оро кирар жонингга,
Шукр қил бирга ўтган ҳар соат, ҳар онингга,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Тўрт пул топсанг ярмини кексаликка олиб қўй,
Йиғиб, эски нимчангнинг чўнтагига солиб қўй,
Ўн бола бир отани боқолмайди, билиб қўй,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Қўлинг ишда ва лекин Роббанода бўлсин дил,
Гийбат, ҳасрат гапни қўй, субҳоноллоҳ
айтсин тил,

Бу дунёнинг нонин еб, у дунёнинг ишин қил,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

Йиғиштириб умрнинг қолганини — борини,
Эй, Марҳабо, қилгайсан охиратнинг корини,
Қулоғингга қуйиб ол бу насиҳат — дорини,
Ўғлинг еб, ўрга кетар, қизинг еб, қирга.

БИРОВНИНГ БОЛАСИ УЙИМДА

Тўй қилиб, келинчак туширдим,
Ўзимга ўзим иш оширдим,
Ман энди... ман энди тушундим,
Бировнинг боласи уйимда.

Бақирманг, дадаси, секин-ей,
Овозингиз бирам текин-ей,
Уйимнинг қайтига бекинай,
Бировнинг боласи уйимда.

Ҳаммага қиламан илтифот,
Тилимга бўламан эҳтиёт,
Кўчага чиқмасин «ахборот»,
Бировнинг боласи уйимда.

Келинлик бир келар, яйрасин,
Аллоҳим илтифот айласин,
Қозоним гўшт билан қайнасин,
Бировнинг боласи уйимда.

Сипороқ кийингин, вой, қизим,
Ибрат бўл келинга, ҳой, қизим,
Онани тушунгин, ой қизим,
Бировнинг боласи уйимда.

Ёрдам қил, сиқиб бер ўсмасин,
Бахтингни йўлини тўсмасин,
Совчига ёмонлаб қўймасин,
Бировнинг боласи уйимда.

Чимирилмасин деб қошлари,
Авайлаб шу келин пошшани,
«Сиз-сиз»лаб ҳайдайман пашшани
Бировнинг боласи уйимда.

Койишар: «Эркалаб, куласан,
Келинга «майли» деб турасан...»
Бошингга тушганда биласан,
Бировнинг боласи уйимда.

Нонини куйдирса, майлига,
Идишни синдирса, майлига,
«Адвокат»ман ўша Лайлига,
Бировнинг боласи уйимда.

Болам дер, гапирсам: «Уф, бўпти»,
Билмадим, балки «куф-суф» бўпти,
Ўғлим ҳам қўшилиб, жуфт бўпти,
Бировнинг боласи уйимда.

Майли, мен – қайнона, қайнамай,
Келин ҳам тек юрсин, айнамай,
Бу ҳам бир кўргилик, айланай,
Бировнинг боласи уйимда.

Меҳр-ла кўнгиллар бойланар,
Қаҳр-ла юраклар лойланар,
Бир кун ўз боламга айланар,
Бировнинг боласи уйимда.

Марҳабо дер: ичим қон, дўстлар,
Учрашиб турайлик, жон дўстлар,
Ҳасратдан юрагим қон, дўстлар,
Бировнинг боласи уйимда.

ЎФИЛ БОЛАНГ – БИРОВНИНГ ХАСМИ

Ўфилми қиз – бари ўз боланг,
Қизлар – меҳмон, дейишар расми,
Ўзингни асли – қиз боланг,
Ўфил боланг – бировнинг хасми.

Ўстирасан бўлиб парвона,
Эга чиқар битта жонона,
Бу савдога бўлма ҳайрона,
Ўфил боланг – бировнинг хасми.

Унутса ҳам ўз онасини,
Туғилган ҳовли – хонасини,
Унутмайди қайнонасини,
Ўфил боланг – бировнинг хасми.

Қизинг жонин илиниб турар
Юраклари тилиниб турар,
Меҳри кўздан билиниб турар,
Ўфил боланг – бировнинг хасми.

Соғинганда йиғламай кутгин,
Ичикмасдан ўзингни тутгин,
Кўз ёшингни «қулт» этиб ютгин,
Ўфил боланг – бировнинг хасми.

Уй-рўзғори бўйнида хуржун,
Боламга дер, Худо берган кун,
Дуо қилу, чиқармагин ун,
Ўғил боланг — бировнинг хасми.

Юрагининг устунни — ёри,
Совуққотса пўстини — ёри,
Боласига топгани, бори,
Ўғил боланг — бировнинг хасми.

Уришсалар қози бўласан,
Ўртада тарози бўласан,
Ўлимингга рози бўласан,
Ўғил боланг — бировнинг хасми.

Иши тушса ёнингга чопар,
Ҳиндистонда бўлсанг ҳам топар,
Бошқа пайт кутмагин эй, модар,
Ўғил боланг — бировнинг хасми.

Хафа бўлсанг койиб, тонасан,
Кечирасан, чунки онасан,
Тушун, мунча куйиб — ёнасан,
Ўғил боланг — бировнинг хасми.

Жанжал қилма, онамисан, бас!
Келин сенинг кундошинг эмас,
Ўғлинг энди сирдошинг эмас,
Ўғил боланг — бировнинг хасми.

Совчиликка боришдан олдин,
Сандиққа сеп солишдан олдин,
Бир мантиққа кўникиб олгин,
Ўғил боланг — бировнинг хасми.

Келса-ю келмаса, дуо қил,
Билса-ю билмаса, дуо қил,
Берса-ю бермаса, дуо қил,
Ўғил боланг — бировнинг хасми.

Меҳнатларинг — Худо йўлига,
Заҳматларинг — Худо йўлига,
Қаратиб қўймасин кўлига,
Ўғил боланг — бировнинг хасми.

Келинга гапирсанг мулойим,
Ўғлинг сендан рози ҳар доим,
Бу ҳаётдир, Марҳабо ойим,
Ўғил боланг — бировнинг хасми.

ҚИЗИМ, ҚАЙНОНАНГ – ТИЛЛО

Қизгинамни узатдим,
Ўз уйига кузатдим,
Кетарда бир сўз айтдим:
Қизим, қайнонанг – тилло.

Аразлаб келар қизим,
Жовдираб турар кўзим,
Безиллаб туриб ўзим,
Дедим: Қайнонанг – тилло.

Дер: «Қайнонам тили ўқ,
Койиб, нолиб, урар дўқ,
Кўнгил билан иши йўқ...»
Дедим: Қайнонанг – тилло.

– Кечирмас, бурни осмон,
Эрим яхши, у – ёмон.
– Бекор айтибсан, нодон,
Дедим: – Қайнонанг – тилло.

Икки қўлдан чиқар қарс,
Мулойим бўл, келгин паст,
«Хўп бўлади», десанг бас,
Қизим, қайнонанг – тилло.

Арз қилиб келгандаям,
Ҳар нима дегандаям,
Қизим ҳақ бўлгандаям,
Дедим: Қайнонанг — тилло.

Кутиб олиб ўзини,
Бошламасдан сўзини,
Бекитаман оғзини:
Қизим, қайнонанг — тилло.

Қайтиб келса, «бор», — дедим,
«Сенга уйим тор», — дедим,
«Пешона — бозор», — дедим,
Дедим: Қайнонанг — тилло».

Қизгинамни аврайман,
Телефондаям сайрайман,
Уйқумдаям жаврайман:
Қизим, қайнонанг — тилло.

Чархни бузган-парраси,
Қизни бузган-онаси,
Бузмай ўлсин онаси!
Қизим, қайнонанг — тилло.

Уйини-уй бўлсин деб,
Айрилмоқни кўрмай эп,
Битта билан ўтсин, деб,
Дедим: Қайнонанг — тилло.

Қиз узатиб тўйлабман,
Қутулдим, деб ўйлабман,
Бекорларни сўйлабман,
Қизим, қайнонанг — тилло.

Қизингмидур ўғлингдур
Бари юрак кўрингдур,
Тинчимаса — шўрингдур,
Қизим, қайнонанг — тилло.

Марҳабохон йиғлаб дер:
Юрагим қони — бу шеър,
«Тиллохон»га инсоф бер,
Қизим, қайнонанг — тилло.

Тугамайди ғавғоси,
Адо қилди савдоси,
Қиз туққаннинг жазоси,
«Қизим, қайнонанг — тилло».

КУЁВИМГА ИЛТИЖО

(Қизим аразлаб келганда)

Куёв болам — ўз болам,
Менинг қора кўз болам,
Тилимда бир сўз, болам,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Эрка болам, арслоним,
Ойим турган осмоним,
Қўлингиздадир жоним.
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Йигит борми сиздай мард,
Юраги тоза, бегард,
Икки дунё кўрманг дард
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Биз — темир, сиз — тиллосиз,
Биз — оми, сиз — муллосиз,
Биз — нодон, сиз — доносиз,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Қизимнинг ўзи аҳмоқ,
Юарди сизни мақтаб,
Бир кепти-да аразлаб,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Тириклик деб юрсангиз,
Уй-жойим деб турсангиз,
Нима қипти урсангиз,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Рўзгор хуржун бўлади,
Гоҳ камиб, гоҳ тўлади,
Хотин деган кўнади.
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Болам, сизда ихтиёр,
Бўлмайлик озор-безор,
Ўртада болалар бор,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Кўп яшанг, юзга етинг,
Қиз тушгурни афв этинг,
Алдаб-сулдаб обкетинг,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Ишламай ётсангиз ҳам,
Маст бўлиб қотсангиз ҳам,
Чойнакни отсангиз ҳам,
Қизим — ёмон, сиз — яхши.

Бўлсангиз ҳам майдагап,
Юрсангиз ҳам ўнгу чап,
Мен ҳамиша сиз тараф,
Қизим – ёмон, сиз – яхши.

Соғлигида – сизники,
Ўғлиники, қизники,
Касал бўлса – бизники,
Қизим – ёмон, сиз – яхши.

Тақсиримсиз, хўжамсиз,
Қимматбаҳо ўлжамсиз,
Ўзим очган жўжамсиз,
Қизим – ёмон, сиз – яхши.

Марҳабохон, уққанам
Гўннга гунча суққанам,
Гуноҳим – қиз туққанам,
Қизим – ёмон, сиз – яхши.

МУРОСАСИЗ КЕЛИНЛАРДАН ДОД!

Онам ўлса «дод!» демаганман,
Эрим урса «дод!» демаганман,
Бир савдодан куйди жону тан,
Муросасиз келинлардан дод!

Нима экан билмадим сири,
Олаяди бирига-бири,
Ҳеч бўлмаса дўст эмас тили,
Муросасиз келинлардан дод!

Чимирилиб тургани қайси,
Қовоқ солиб юргани қайси,
Боласини ургани қайси,
Муросасиз келинлардан дод!

Бир-бирини ситталаган чоғ,
Юрагимга санчилар пичоқ,
Ўғилларим бўлишди тарқоқ,
Муросасиз келинлардан дод!

Кўнглим тинмас бир ерга чиқиб,
Бери бирин олса-я чўқиб,
Яшаяпман безиллаб, кўрқиб,
Муросасиз келинлардан дод!

Қанотимни қайирворишди,
Жигарларни айирворишди,
Обрўйимни лойга қоришди,
Муросасиз келинлардан дод!

Талашасан нимани, нодон?!
Пойингда ер, бошингда осмон,
Бу дунёга ҳаммамиз меҳмон,
Муросасиз келинлардан дод!

Ўтмиш бўлса нима дер эди?
Тўрт хотинга битта эр эди,
Ўшалар ҳам «шукр», дер эди,
Муросасиз келинлардан дод!

Аста одам бўлишармикин?
Чирой очиб кўришармикин?
Аҳил бўлса, ўлишармикин?!
Муросасиз келинлардан дод!

Бошқа уйим бўлганда, ё Раб,
Шулар билан юрмасдим яшаб,
Кетар эдим шу уйни ташлаб,
Муросасиз келинлардан дод!

Ерга қамиш, бўйрами тўшаб,
Аталами, умочми ошаб,
Чолим билан юрардим яшаб,
Муросасиз келинлардан дод!

Оёғимни — ўғил қилволсам,
Қўлларимни — келин қилволсам,
Қилар эди не ишга солсам,
Муросасиз келинлардан дод!

Доно келин элтузар — зиё,
Нодон келин юртбузар — бало,
Шуларга ҳам инсоф бер, Худо,
Муросасиз келинлардан дод!

Безор бўлдим қовоқ-қошидан,
Кечдим қилган нону ошидан,
Хизматиям қолсин бошидан,
Муросасиз келинлардан дод!

Марҳабохон, боқмай ёшимга,
Ўлим келса қўққис бошимга,
Ёзиб қўйинг қабр тошимга:
«Муросасиз келинлардан дод!»

«АСАЛ ОЙИ»

Чет элда тўйдан кейин,
Ёшлар тарк этиб уйин,
Бир ой саёҳат, ўйин
«Асал ойи» бошланар.

Бизнинг уйда бошқача,
«Асал ойи» – бир кеча,
Сўнг ҳар тонг супур кўча,
«Саҳар ойи» бошланар.

Бечора келин-куёв,
Тунда учрашар бир ров,
Сўнг кўнгил айниб дарров,
«Ташар ойи» бошланар.

Бўлишар ота-она,
Олти йилда тўрт бола,
Мактабга-ю, боғчага,
«Чопар ойи» бошланар.

Керак кўп пул топиши,
Уй, қуриб, том ёпиши,
Камлик қилиб, чопиши,
«Учар ойи» бошланар

Қиз етилгач узатиб,
Зеб-зийнат-ла кузатиб,
Сандиғларни бўшатиб,
«Сочар ойи» бошланар.

Келин чиқса беадаб,
Кўчага ташийди гап,
Хонадон сирин боплаб,
«Очар ойи» бошланар.

Билгунча ўнгу чапни,
Тушунтиролмаи гапни,
Йиғлаб-сиқтаб асабни,
«Бузар ойи» бошланар.

У болангда у галва,
Бу болангда, бу галва,
Тинч ўтириш қаёқда?
«Заҳар ойи» бошланар.

Ўғил-қизнинг савдоси,
Битмас экан ғавғоси,
Кетга тегиб навдоси,
«Касал ойи» бошланар.

Уйлаб-жойлаб, «кутилиб»,
Ташвишларга тутилиб,
Соч оқариб, ҳол қуриб,
«Яшар ойи» бошланар.

Ўзий-чун шўрлик банда,
Яшашни бошлаганда,
Охират диёрига,
«Сафар ойи» бошланар.

Бу бир эски ақида,
Бундай яшамоқ хато,
Ҳаётнинг ҳар онини,
Эҳтиёт қил, Марҳабо.

Бериб қўйма юракни,
Ташвишларнинг қўлига,
Ўғил-қиз ҳам, жигар ҳам,
Ҳаммаси ўз йўлига.

Тақдирнинг ҳеч ишини
Қолипга сололмайсан,
Аллоҳнинг дунёсини,
Сен бошқара олмайсан.

«Нега ундай, бундай?» деб,
Қилаверма ташвиш, ўй,
Эплай олмаяпсанми,
Ўз ҳолига ташлаб қўй.

Тафаккур эт, фикр эту,
Охират ғамини қил.
Буям битта рўзғоринг,
Неси йўқ, камини қил.

Шукру тавозеъ ила,
Уриб турса ҳар юрак,
Ҳаётнинг ҳар лаҳзаси,
Асал бўлиши керак.

ҚУТУЛАСАН

- Болалардан қутулғанмисиз?
— Алхамдулиллах, қутулғанман.
Суҳбатдан.

Ўғил уйладинг алҳол,
Қиз узатдинг йиғиб мол,
Нафасингни қаттиқ ол,
Қутиласан-а, қутуласан!

Энди «чаллар»-чақирик,
Ҳар шаҳарда ҳар қилиқ,
Мол кетар сандиқ-сандиқ,
Қутиласан-а, қутуласан!

Шу билан битсайди иш,
Ҳам қувончу ҳам ташвиш,
Керак суннат тўй қилиш,
Қутиласан-а, қутуласан!

Суннат бўлган ёш бола,
Ясанар ота-она,
Кўтар қарзи ҳасана,
Қутиласан-а, қутуласан!

Гоҳ қиз келар тумтайиб,
Икки ёққа гап чайиб,
Ўзи оппоқ-беайб,
Қутиласан-а, қутуласан!

Қўлида бир боласи,
Қорнида бир боласи,
Ёмонмиш қайнонаси,
Қутиласан-а, қутуласан!

Гоҳ шўхлик қилар куёв,
Гапи келади дарров,
Бари жонингга эгов,
Қутиласан-а, қутуласан!

Келин бошласа ғалва,
Бу кўрганларинг — ҳолва,
Астағфируллоҳ, тавба!
Қутиласан-а, қутуласан!

Қўлин қўйиб белига,
Сапчиб турса эрига,
Ботиб ғазаб терига,
Қутиласан-а, қутуласан!

Ўғлинг бошлайди: «Эсиз,
Кўп эди дунёда қиз,
Шуни ўзиз топгансиз»,
Қутиласан-а, қутуласан!

Туғиб қўйганинг учун,
Боқиб қўйганинг учун,
Сендан олишар ўчин,
Қутиласан-а, қутуласан!

Ҳар кун — баҳор, ёзу қиш,
Чиқиб турар бир ташвиш,
Бу не ҳаёт, бу не иш?
Қутиласан-а, қутуласан!

Боланг пули халтада,
Сенинг пулинг ўртада,
Буям янгича мода,
Қутиласан-а, қутуласан!

Эркагу хотин яна,
Ҳайдашади машина,
Омон келармикин-а?
Қутиласан-а, қутуласан!

Эшикка қараб зир-зир,
На ош ва на нон татир,
Ичинг тўла хавотир,
Қутиласан-а, қутуласан!

Кўчадаги мой ютар,
Уйдагилар қон ютар,
Бу кунлар қачон ўтар?
Қутиласан-а, қутуласан!

Ота-она токи бор,
Болага қул, хизматкор,
Бошқа изоҳ не даркор?!
Қутиласан-а, қутуласан!

Эй, Марҳабо, бечора,
Сўраб қолишса яна:
«Қутулганман», дейсан-а,
Қутуласан-а, қутуласан!

Уйлаб-жойлаб меҳнатнинг
Зўрроғига тутиласан.
Қутиласан-а, қутуласан!

ҚУДА БЎЛДИК...

Яшар эдик бўлиб ўртоқ,
Бир-бировга очиб кучоқ,
Ўтсиз қолди энди ўчоқ
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

Ёқалашдик ёшларни деб,
Шу икки бебошларни деб,
Биров еган ошларни деб,
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

Ака-ука, опа-сингил,
Гаплашардик гангир-гунгир,
Аразлашдик, қолди кўнгил,
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

Қариндошлар тараф-тараф,
Жовдирашар бизга қараб,
Гурунглашолмаймиз яйраб,
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

Кўшним эди жонажоним,
Битта эди дастурхоним,
Кўшилганда энди қоним,
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

Яхшийди-я ниятимиз,
Чиқиб қолди иллатимиз,
Эсизгина меҳнатимиз,
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

Қарамадик ўнгу чапга,
Қулоқ солдик майда гапга,
Ҳасрат қилдик чор тарафга,
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

Фарзандлар-ку яшар бирга,
Ёмон бўлди фақат бизга,
Кўрпа куйди, тирик бурга,
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

Эслаб ёмон сўзимни мен,
Уришаман ўзимни мен,
Энди очдим кўзимни мен,
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

Миннатли ош тузим қурсин!
Андишасиз юзим қурсин!
Шу чақимчи қизим қурсин!
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

Огоҳ этай энди сизни,
Бегонага беринг қизни,
Нима жинлар урди бизни,
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

Марҳабохон, бу дунё кенг,
Кимки тўйга шимарса енг,
«Таваккалту ал-Аллоҳ», денг,
Қуда бўлдик — жудо бўлдик.

СЕЗГИР ОНА

Ўғил деди онага:
— Кўрсатаман икки қиз,
Қайси менга ёқишин,
Билиб олинг ўзингиз.

Бири пушти кўйлақда,
Бирининг кўйлағи оқ,
Иккисиям чиройли,
Гўзалликда — кўғирчоқ.

Биттасини кўрганда,
Кўнглим нурга тўлади.
Топволинг-чи, қай бири
Сизга келин бўлади?

Она кўнгли сезаркан,
Топди ўғли суйганин,
Деди: — Менинг келиним —
Пушти кўйлақ кийгани.

Ўғил деди: — Офарин!
Топдингиз-а, онажон,
Қойил қолдим, ҳушёрсиз,
Адашмайсиз ҳеч қачон.

Энди айтинг, қоши ё,
Кўзидан сездингиз? – Йўқ.
– Туриши, юриши ё,
Сўзидан сездингиз? – Йўқ.

– Бўлмаса қандай қилиб,
Юрагингиз сезяпти?
– Билмадиму, шу қизни
Кўрсам, гашим келяпти.

ТАСАЛЛИ

Менинг эрим «юриб» кетди,
Юрак-бағрим куйиб кетди,
Ўзим билсам гўрга эди,
Бу овоза бўлиб кетди.

Кеч келади ишидан ҳам,
Айрилгандай ҳушидан ҳам,
«Юрган»ини билса бўлар,
Кўраётган тушидан ҳам.

Рўзғор, бола менга қолиб,
Ўтиради ўйга толиб,
Телефони жирингласа,
Гаплашади бекинволиб.

Ҳар нодон дер: «Фолбинга бор,
«Иссиқ-совуқ», сеҳр бергин».
Бирон доно айтмайдики,
«Эрингни сев, меҳр бергин».

Болаларим билишмасин,
Кўз ёшимни кўришмасин,
Кўнгли қолиб, отасини
Ёмон кўриб қолишмасин.

Қайнар ғийбат: «Ия-ия!
Эриз уйланвоганмиш-а?!»
Ёнин олиб уришаман:
«Ажаб қипти, сизга нима?!»

Опам бошлар мени кўрса:
— Хотинбозмиш эринг роса,
— Нима қилсин, «хотин»лариз,
Ўзлари икибоз бўлса?

— Вой, сен — аҳмоқ, вой, сен — беор!
Сенга керак бўлмаса ёр,
Сот, ким ошди савдосида,
Маҳаллангга очиб бозор.

Поччангни кўр, қандай эркак!
Чакки юрмас, тоза юрак!
— Менинг эрим зўр-да, сизи
Латта эриз кимга керак?!

— Вой, зўр бўлган эринг курсин!
Бино қўйган шеринг курсин!
Сенга жоним куйдими-я,
Юрмағидан ортиқ юрсин!

Қизгонмайдиям, ҳе, сани,
Ортиқ яна керилгани!
— Нимасини қизғонаман,
Пойабзалми йийилгани?!

Қўйманг бизни уриштириб,
Юрсам тергаб, суриштириб,
Бир чиройли оиламни
Бузайми эр қувуштириб?

Юраману, бермай сирим,
Аммо ғамдан оғрир дилим,
Кундошли хотинлар бекор,
Чекишмаган экан чилим.

Ким у жонон, билгим келар,
Афтини бир кўргим келар,
Тутиб олиб сочларини,
Битта-битта юлгим келар.

Боргим келмас меҳмонгаям,
Боққим келмас инсонгаям,
Жанжал қил, деб гиж-гижлайди
Иш топилди шайтонгаям.

— Етиб бор, — дер, ўша ерга
Иккалови ҳозир бирга.
— Бормайман-е, жинниманми,
Фуруримни уриб ерга?!

Нима фойда уришлардан,
Қозилашиб юришлардан?!
Ўқ отайин кундошимга,
Мағрур қараб туришлардан.

Эр кўнгли — қуш, учиб кетар,
Совуқ юртдан кўчиб кетар,
Тутмоқ учун дон сепайин,
Милтиқ отсам, қочиб кетар.

Ранжимасин эрим, майли,
Зўр аёл эр талашмайди,
Боплаб қўяр эдимку-я,
Бу иш менга ярашмайди.

Нодонга донолик қилай,
Сахрога дарёлик қилай,
Номард қилса бегоналик,
Мен унга ошнолик қилай.

Жилсин десам тош жойидан,
Бўлай эримнинг пойидан,
Куёш бўлиб меҳрим сочиб,
Айнитай ўша ойидан.

Пардозлаб юз, қошу кўзни,
Кувноқликка солиб ўзни,
Ҳар тонг қараб тошойнага,
Такрорлайман битта сўзни:

Минг турлансин ўша Лайли,
Марҳабога ўхшолмайди!
Кийган билан ковушимни,
Қилолмайди юришимни!

«ТАДБИРКОР» АЁЛ

Яхши одам, зўр одам,
Болаларим дадаси,
Аmmo мени куйдирган,
Шу одамнинг зардаси.

Арзимаган нарсага,
Феъли келиб қолади,
Қўлига нима кирса,
Ўша билан солади.

Авлоду аждодимни
Бирма-бир «ўқиб» чиқар,
Болаларниям ҳатто,
Эринмай сўкиб чиқар.

Мен – айбдор, мен – ёмон,
Ўзи – оппоқ, гулдаста,
Шунча йиллик хотинин
Лойга булар бир пасда.

Қўяр зумда дунёни,
Фалва билан тўлдириб,
Аламимдан шу тобда,
Қўйгим келар ўлдириб.

Аммо «фиринг» демасдан,
Пасайишин кутаман,
Олишсам ёмон бўлар,
Индамасам — ютаман.

Баъзан юрар ё кўзим,
Ё пешонам кўкариб,
Жаҳли кетгач «кечир» дер,
Қўлларини кўтариб.

Опам жаврар эшитиб:
— Инсоф билан туртиб, ур,
Битта гапга шунчалик,
Қиладими, ер ютгур!.

Эрга қирон келганми?!
Айрилади, кетади,
Онам айтар: — Ўлсаям,
Битта билан ўтади!

Сабр қилмай ёмонга,
Яхшисига қочасан,
Қўйиб берса сенларга,
Эр бозори очасан.

Опам дер: — Гулдай аёл,
Сўлиб кетса майлими?
Шу золимнинг қўлида,
Ўлиб кетса майлими?

— Эру хотин уриши —
Дока рўмол қуриши!
Ўзгармади ҳеч эрим,
Ўша-ўша туриши.

Бир кун яна уришди,
Ёқмай пиширган ошим,
Лаган билан бир солди,
Ёрилай деди бошим.

Йигирма йил яшадим,
Чидаб калтакларига,
Жондан ўтди бу сафар,
Қўл силтадим барига.

Қарор қилдим: — Кетаман!
Ўвилласин хонаси,
Эрим деди: — Кетмагин,
Пул бераман, онаси.

Пул дарагин эшитиб,
Қизим тушди ёдимга,
«Кўйлак олиб беринг», деб,
Тегётганди жонимга.

Шу тоб бирдан жим бўлдим,
Урушдим на талашдим,
Қизгинамга кўйлак деб,
Эрим билан ярашдим.

Қизим кўйлагин кўриб,
Пўнғиллади ўғлим сал:
«Эсизгина, менгаям
Керак эди пойабзал».

Дедим: «Сабр қил, болам,
Ҳали бой бўб қоламиз,
Яна бир калтак есам,
Сенга туфли оламиз».

Кутар эдим яна бир
Кўтаришин кўлини,
Ахир энди топгандим,
Пул ишлашнинг йўлини.

Айтардим бир камимни,
Кўпайтириб тўрттага,
Баъзан гаплариниям,
Қайтарардим жўртага.

Уришдан ҳеч дарак йўқ,
Синмади қўл, белим ҳам,
Пули кетиб, инсофга
Кеб қолипти эрим ҳам.

Туртимайди, сўкмайди,
Нима жинлар урипти?
Ўғлим ҳалиям эски
Туфлисида юрипти.

Гулда ё, пулда бўлса,
Ажаб, эркак хаёли,
Ўларда ҳам «болам» дер,
Ўзбекларнинг аёли.

НАВОИЙГА ҚЎШНИ БЎЛСАМ...

Яратгандан ҳали анча қарзим бор,
Қилолмаган қанча суннат, фарзим бор,
Кулмасангиз биттагина орзум бор:
Навоийга қўшни бўлсам жаннатда.

Ўртадаги деворимиз гуллардан,
Хизматкорлар бўлар, балки ҳурлардан,
Мен ул зотни қизғонардим улардан
Навоийга қўшни бўлсам жаннатда.

Фазал айтса навосига жўр бўлиб,
Тонглар ҳамду саносига жўр бўлиб,
Йиғлай-йиғлай қолмасайдим кўр бўлиб,
Навоийга қўшни бўлсам жаннатда.

Уйларига Бобурмирзо келарди,
Яссавий, Машраб, Ҳувайдо келарди,
Оҳ, қандоғам ажойиб иш бўларди,
Навоийга қўшни бўлсам жаннатда.

Гуллар узиб чиқарардим боламдан,
Ошлар сузиб чиқарардим боламдан,
Майли эди кетсам ёруғ оламдан,
Навоийга қўшни бўлсам жаннатда.

Сўрашса: «Сиз қаеридан жаннатнинг?»
Айтар эдим: «Қўшнисиман ҳазратнинг»
Кераги йўқ бошқа мулки давлатнинг,
Навоийга қўшни бўлсам жаннатда.

Роббим Аллоҳ, ҳимматингга кўмилсам,
Васлинг нури-раҳматига чўмилсам.
Қачон ўлсам, тупроғингга кўмилсам,
Навоийга қўшни бўлсам жаннатда.

— Эй Марҳабо, бу не орзу, не ҳавас,
Қўшниликка арзийсанми сендай кас?
— Яратганга осон ахир, ажабмас
Навоийга қўшни бўлсам жаннатда.

ЯШАШНИ ЎРГАТАМАН

Мен ўзимни севаман,
Менга ўзим ёқади,
Энди менга барибир,
Ким қанақа боқади.

Нуқсонлими, қорами,
Юзим – менинг юзимдир,
Дунёда энг чиройли,
Битта одам – ўзимдир.

Қўлим юпқа ва лекин,
Йўқдан кўра шукр, бор,
Бу дунёда ҳеч одам,
Эмас мендай бахтиёр.

Гап эшитсам, жилмайиб,
Калтак есам, куламан,
Чап юзимга уришса,
Ўнгин тутиб тураман.

Юрак деган қабрга,
Армонимни кўмганман,
Ва устида боламга,
Ўйин тушиб берганман.

Ҳар тонг қараб ойнага
Дейман: менинг ғамим йўқ,
Мен соғломман, мен зўрман,
Ташвишим йўқ, камим йўқ.

Нохушликлар бор, лекин,
Мен улардан қарз эмас,
Ҳеч қайсиси жонимни,
Тикишимга арзимас.

Хомуш бўлар баъзилар,
Сочин оқин санашиб,
Менга эса турибди,
Ажинлар ҳам ярашиб.

Тикан-тикан, гул-гулдир,
Ҳар нарса ўз ҳолича,
Азизларим, дунёни,
Қабул қилинг борича.

Осон яшай десангиз,
Маслаҳатим олволинг,
Ўзингизни озгина,
«Жинни»ликка солволинг.

Не кун кўрсам барига,
Аллоҳ рози — мен рози,
Яратганнинг қўлида,
Энг тўғри тош-тарози.

Яшашга эмас бизни,
Имтиҳонга ташлабдур,
Пирим ўша ковушсиз,
Девонайи Машрабдур.

Кўйлагимни сўрашса,
Тўнимни ҳам бераман,
Тиканларнинг ичидан,
Лолаларни тераман.

Қизим қайтиб кептими?
Ажаб бўпти, хўп бўпти!
Бугун яна бойибман,
Битта ташвиш кўп бўпти.

Нархи қанча? Опкелинг,
Фамингизни оламан,
Бор пулимга ташвишу,
Камингизни оламан.

«Ғам» сўзидан ўзимга,
«Шодлик» сўзин ясайман,
Мен шунақа, ўзимни,
Хурсанд қилиб яшайман.

Телба экан-ку, дея,
Кулмангиз Марҳабога,
Барча ҳисоб-китобни,
Қўйиб қўйдим Аллоҳга.

ЎЗИНГИЗНИ ЭҲТИЁТ ҚИЛИНГ

Азизларим, меҳрибонларим,
Дўсту ёрон, қадрдонларим,
Жонингизга куяр жонларим,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Тириклик деб, чопган оталар,
Рўзгорим деб, шошган оналар,
Жонингизга куймас болалар,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Қиз аразлаб келса юрак қон,
Келин чимирилса дил вайрон,
Ағдар-тўнтар бўлса ҳам жаҳон,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Таранг-таранг тортилар асаб,
Емираркан инсонни ғазаб,
Қон томирлар бунча мўрт, ё Раб?!
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Тортишувда бир сўздан қолиб,
Нохуш гапни ҳазилга олиб,
Дилозорни Худога солиб,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Эй дўст, ҳар не касби корингиз,
Ҳамроҳ сизга ташвиш, зорингиз,
Ёнингизда юрсин дорингиз,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Ўлим – ёмон, даҳшатли тақдир,
Аммо дўзах олдида бахтдир,
Асли ўша оловдан ҳозир,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Энг аввало ношукр бўлманг,
Жоҳил билан ҳамфикр бўлманг,
Беибодат, безикр бўлманг,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Ҳаққингизни бермаса бахил,
Кўргизсалар зулуму қаҳр,
Ҳисоб куни келар-ку ахир,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Қандай шараф, Аллоҳга қайтиш?!
Шартмас шунча ўлимдан кўрқиш,
Охиратда қолган ҳамма иш,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Сизга санчиб сўзнинг найзасин,
Яйраса шу нодон яйрасин,
Сукут билан енгинг ҳаммасин,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Кечирганни кечирур Аллоҳ,
Паноҳ берган топади паноҳ,
Ёмонликдан не чиқади, оҳ!
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Дўст томонга талпининг ҳар дам,
Кўринг қувонч ташвишни баҳам,
Одам тафтин олади одам,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Қуръон, ҳадис, шеърят, санъат,
Доно билан бир ширин суҳбат,
Шумасми сиз қидирган жаннат?
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Фам келганда куюниб кетманг,
Бахт келганда суюниб кетманг,
Сокин яшанг, осуда яшанг,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Кўзлар ҳали кўриб турганда,
Юрак ҳали уриб турганда,
Оёғингиз юриб турганда,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Елкангизда икки фаришта,
Уларнинг қўллари ёзишда,
Марҳабо дер: ҳар сўз, ҳар ишда,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

Шукр дўстлар, борингиз учун,
Фарзанд, жигар, ёрингиз учун,
Мендай харидорингиз учун,
Ўзингизни эҳтиёт қилинг.

«УШАБТУРИНГ»

Йўқ ўзбекдек болажон халқ,
Қайнонаси қахрамон халқ,
Набиралар малах-малах,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Ҳовлим бўлди болабоғча,
Ҳар йил битта чақалоқча,
Кир чиқади бўхча-бўхча,
Менинг отим — «Ушабтуринг»

Уйим — марказ, уйим — пакка,
Бир он турмам ҳоли, якка,
Уйғонишар турмай ҳакка,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Фикр, зикр тиловат йўқ,
Уйқумдаям ҳаловат йўқ,
Шундан юзда тароват йўқ,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Тилим эртагу аллада,
Ҳеч не қолмади каллада,
Ҳамма билар маҳаллада,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Уйим тўла китоб, уни
Ўқишга бир фурсат қани?
Овутиб бир тирранчани,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Етказганига минг шукр,
Нетай, толса бошим қурғур?
Нолиётган бўлсам узр,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Қўлимда бўлса биттаси,
Этагим тортар тўрттаси,
Атрофда яна ўнтаси,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Ҳой, укангни тўртма, болам,
Ҳой, пардани тўртма, болам,
Китобимни йиртма, болам,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Ҳой-ҳой, гулни узиб қўйма,
Соатимни бузиб қўйма,
Иштонингга сузиб қўйма,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Ойлиги йўқ қози — ўзим,
Занжири йўқ този — ўзим,
Ким не деса рози ўзим,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Дарё эдим оқмай қолдим,
Ойнага ҳам боқмай қолдим,
Эримга ҳам ёқмай қолдим
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Ёшлигингда отасин боқ,
Қариганда боласин боқ,
Аёл борми биздай «қолоқ»?
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Кўпайишар борган сари,
Ичикармиш қилсам нари,
Ўлиб кетсам қолар бари,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Асабларим элак-элак,
Галвалардан ўйнар юрак,
Жоним ўзимга ҳам керак,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

«Той-той» турди, юриб кетсин,
Йиқилибди, туриб кетсин,
Олим, дониш бўлиб кетсин
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Ўртоғларим, айланайлар,
Эшитмасам бақирманглар,
«Марҳабо», деб, чақирманглар,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

Ёзим ўтиб, қишга кирдим,
Фалва, жанжал, муштга кирдим,
Чўриликка ишга кирдим,
Менинг отим — «Ушабтуринг».

ЗАМОНАВИЙ ЭРТАК

Бир чолнинг «Запарож»и
«Нексия»га урилди,
«Нексия»нинг орқаси,
Синди, тушди, сурилди.

Бўғилиб чолга деди,
«Нексия»нинг эгаси:
— Биласизми, қанчага,
Тушар бунинг чегаси?

Бўёқ, чироқ, ўҳ-хў, бу
Фалон пулсиз битмайди,
Ҳатто машинангизни,
Сотсангиз ҳам етмайди.

Чол дейди: — Болам, тўхта,
Худодан-ку бўлса не,
Кўрсатаман бир нарса,
Машинамга ўтир, ке.

Кўйнидан бир хумчани,
Олиб шивирлади чол:
— Бизга кўк чой дамлаб кел,
Ҳой, жин, қани, чиқа қол.

Хумчасидан жин чиқиб,
Чойни қилди муҳайё,
Йигит ёқасин ушлаб,
Деди: — Астаффуруллоҳ!

У бундай мўъжизани
Кўрмаганди ҳеч қачон,
Деди: — Шу хумчангизни,
Менга сотинг, отажон.

Чол сўзлади: — Бу хумча
Менга қолган отамдан,
Бу эсдалик нарсани
Сенга қандай сотаман?

Йигит чолни авради:
«Нексия»ни бераман,
Ва устига ўн миллион,
Сўм ҳам олиб келаман.

Бир лаҳзада хумчанинг,
Бозори кетди қизиб,
Йигит «Нексия»сини
Чолга берди ўтказиб.

Уйга келиб, хумчани
Ишқалади — чиқди жин,
Ҳамма ҳайрон, жин деди;
— Нима қилай, хўжайин?

— Хотинимга, қизимга,
Машина, тақинчоқлар,
Ўғилларимга завод,
Фабрика, ҳовли-боғлар.

Менга эса бир юртнинг,
Пошшолигин бера қол,
Бизга не сотганини,
Кўриб қўйсин, лақма чол.

«Нексия» ҳам матоҳми?!
Мен ҳайдайман самолёт.
Йўқ-йўқ, кўлимда бўлсин,
Бутун бир аэрофлот.

Кўрқиб кетиб йигитга,
— Шошманг-шошманг, — деди, жин,
Кимга нима, дедингиз,
Тушунмадим, хўжайин?

Сиз айтган нарсаларни,
Қила олмайман чиндан,
Чунки мен бори йўғи,
Чой дамлайдиган жинман.

Бузилиб атроф-муҳит,
Не кўйларга солмади?!
Ҳатто эртақлардаям,
Ҳақиқий жин қолмади.

Хуллас, йигит хумчани,
Жинга отиб урибди,
Чол «Нексия»да зув-зув,
Кира қилиб юрибди.

ИККИНЧИ КИТОБ

(Ҳазил)

Алҳол чиқди китобим,
Турган эди босилмай,
Пул чиқмасди «ҳомий» – эр,
Бўйнига минг осилмай.

Вой, чиқди-я шу китоб!
Кувончдан кўз нам бўлди.
Бутун юртга тарқаган,
Шеърлар охир жам бўлди.

Юз минг нусха, ҳазилми?!
Дўконлар кетди тўлиб,
Аммо уч кун деганда,
Одоғ бўлди сотилиб.

Уйга бўлар қўнғироқ:
«Бизга етмай қолди-ку,
Мухлисларнинг устидан
Куляпсизми, нима, бу?»

Мендан қанча танишлар
Хафа бўлиб кетмади,
Дедим: «Мени тушунинг,
Ўзимгаям етмади».

Китобим бўлиб кетди,
Таржима кўп тилларга,
Демак, менинг номим ҳам,
Кирди қанча дилларга.

Сотилётганмиш китоб,
Ҳиндистоннинг йўлида,
Кимдир кўриб қолганмиш,
Рим Папасин қўлида.

Руҳланиб кетдим жуда,
Ўзимгаям қойилман,
Ҳамма ўқияптими,
Демак, мен зўр шоирман!

Тавба, астағфириллоҳ,
Ўзинг кечир, Худойим!
Омадни Сен улашиб,
Банданг мақтанар доим.

Китоб чиқди дунёга,
Аммо кўнглим тўлмади,
Устоз Зулфия опа
Афсус буни кўрмади.

Татимади бу қувонч
Озод Шарофиддинсиз,
Билмадим, ё «савалаб»,
Ё алқар эди, эсиз.

Кўрмади кўп устозлар,
Бироз кўнглинг сўларкан,
Ҳеч бўлмаса Саид Аҳмад
Ўлмай турса бўларкан.

Энди Ўткир Ҳошимга,
Худодан умр тилай,
Ва Иброҳим Гофурнинг,
Бориға шукр қилай.

Рим Папаси-ку майли,
Элимга не наф бўлди?
Бу китобим хақида,
Осмонда не гап бўлди?

Бошим қотиб, бузилиб,
Турганида роҳатим
Минг шукурки, жиринглаб,
Уйғотворди соатим.

ДЎСТИМИЗ ИЗЗАТИЛЛОНИНГ ПЎСТИНИГА

(Абдулхай Каримов тилидан)

Қиш кунида борганда Самарқандга бечопон,
Сени кийдирди менга бир ошнаи қадрдон,
Деди: «Уйга етгунча кийиб юринг, акажон,
Каттақўрғонлик дўстим устимга ёпган, пўстин.

Бу қаҳратон совуқда юриб бўлмас пўстинсиз,
Яна шамоллаб қолманг, ҳофизгина дўстимсиз»,
Малҳам бўлдинг жонимга, нима қилардим сенсиз?!
Каттақўрғонлик дўстим устимга ёпган, пўстин.

Фил териси эдингми, бунча қалин бўлибсан?
Қай манзилда ошланиб, қай манзилда қурибсан?
Шу ерда ҳам эгангга савоб йиғиб юрибсан,
Каттақўрғонлик дўстим устимга ёпган, пўстин.

Кийиб юриб қилурман, ҳар тугмангга минг шукр!
Ҳар ёқанг-у, ҳар ёнинг, ҳар бурмангга минг шукр!
Ҳар чўнтагинг, ҳар чокинг, ҳар бўлмангга
минг шукр!
Каттақўрғонлик дўстим устимга ёпган, пўстин.

Олқишлаб юрди сени, ҳар елкам, ҳар курагим,
Сен илиқ сақлаб турган, ҳар ўпкам, ҳар суягим,
Меҳр учун таъзимда, ҳаммадан ҳам юрагим,
Каттақўрғонлик дўстим устимга ёпган, пўстин.

Гоҳо бошимни ўраб, гоҳо ёпдим устимга,
Гоҳо елкамга ташлаб, гоҳ тўшадим остимга,
Қайтганимда бир қучиб, «раҳмат» деб
қўй дўстимга,
Каттақўрғонлик дўстим устимга ёпган, пўстин.

Саккиз қарич жуссамга бир енгинг ҳам етарди,
Совқотганда янганг ҳам кирса, сиғиб кетарди,
Жаннатда юргандайин жисмим қўшиқ айтарди,
Каттақўрғонлик дўстим устимга ёпган, пўстин.

Қилиб юрдим дуолар, чертиб, қоқиб, пуф-пуфлаб,
Чўнтаклари ақчага тўлиб юрсин, суф-суфлаб,
Сени кийган дўстимга кўз тегмасин, туф-туфлаб,
Каттақўрғонлик дўстим устимга ёпган, пўстин.

Энди ҳар қиш сени бир эсламасам бўлмайди,
Ошноларга сен ҳақда сўзламасам бўлмайди,
Сенга атаб бир қўшиқ куйламасам бўлмайди,
Каттақўрғонлик дўстим, устимга ёпган пўстин.

Ашъор-ла соҳибингни дуо қилур Марҳабо:
«Иссиққина танида эскиргин, иншооллоҳ,
Умрию давлатини зиёда қилсин Аллоҳ»,
Каттақўрғонлик дўстим устимга ёпган, пўстин.

ЭНГ ГЎЗАЛ ҲАДИС

*«Ҳадеб динингиздан гапириб,
одамларни зериктирмасдан, ҳазил-
лашиб ҳам туринглар».*

Саҳиҳ ҳадислардан

Бир кампир деди: «Ё, пайғамбар,
Жаннатиманмикин, бер хабар?»
Расулуллоҳ кулиб дедилар:
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Демакки, савоби ошса ҳам,
Иймони кўпириб тошса ҳам,
Ҳаж дея югуриб шошса ҳам,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Бекор, минг мискинни тўйдирсин,
Дажжолнинг бўйинини синдирсин,
Шайтонни тош отиб ўлдирсин,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Исонинг онаси бўлса ҳам,
Мусонинг холаси бўлса ҳам,
Айюбнинг боласи бўлса ҳам,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Олса ҳам эрининг ризосин,
Хизиру Илёснинг дуосин,
Эҳсон қилса ҳам бор дунёсин,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Бир умр рўзадор юрсин, йўқ!
Каъбани қайтадан қурсин, йўқ!
Аршни даст кўтариб турсин, йўқ!
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Жаннат бу — яшнаган гулхона,
Жаннат бу — ёшлик, бу — нурхона,
Жаннат бу — завқу шавқ, тўйхона,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Жаннатда ким юрар ҳассалик?
Оқсаган-тўқсаган, гуссалик?
Жаннатга бегона кексалик,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Жаннатда туришиб ўзлари,
Оғриси тиззасин кўзлари,
Уқалаб турурми қизлари?
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Ёнбошлаб олгиндан сўрида,
Тиллодан билагузук қўлида,
Инқиллаб туришса, тўғри-да,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Жаннатда ажинли юзлар йўқ,
Оху воҳ, ҳасратли сўзлар йўқ,
Ям-яшил баҳор бор, кузлар йўқ,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Жаннат бир боғ эрур муҳташам,
Ҳурлар соч тараган бир ҳарам,
Хомтама бўлмасин чоллар ҳам,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Кампиршо йиғлади: Эҳ, аттанг,
Оллоҳим, қилдинг-ку ҳолим танг,
Шунча торми ўша томорқанг?
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

«Оҳ», деди, «дод», деди у кампир
Бўлдикми шунчалар беқадр,
Бу қандай бедодликдир, ахир?!»
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Болага сарф этса бор кучин,
Рўзгор деб тинмаса туну кун,
Нимага, нимага, не учун,
Кампирлар жаннатга кирмайди?

Пайғамбар кулдилар бир нафас,
Дегандай: «Кирурлар, бўлди, бас!»
Фақат бу кексайган ҳолдамас,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

«Жаннатга кирурлар ёш бўлиб»,
Юзлари ой, қаламқош бўлиб,
Саксонмас, ўн саккиз ёш бўлиб.
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Кампиршо ичидан кетиб зил,
Турганди кўнглига сифмай қил,
Билса бу — чиройли бир ҳазил,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

Марҳабо, кичигу каттамыз,
Яхшилик қилгувчи ҳаммамиз,
Яна гул ёшликка қайтамыз,
«Кампирлар жаннатга кирмайди».

ЙИРТИҚ КАМЗУЛ

Бир камзулим бор эди,
Кийса, одам уялар,
Чунки олмадек жойин,
Еб қўйишган куялар.

Қишда уни эҳсон деб,
Бердим муҳтож қўшнимга,
Ўша куни шу камзул,
Кириб қолди тушимга.

Ўтганмишман оламдан,
Чоршанбанинг тонгида,
Турганмишман дўзахнинг,
Шундоққина ёнида.

Эмишман шир яланғоч,
На молим бор ва на пул,
Кўзларимда даҳшату
Кўлимда йиртиқ камзул

Оҳ, у олов, у азоб!
Қоврилармиш одамлар,
Қайта-қайта ёнишиб,
Соврилармиш одамлар.

Ўт менгаям урармиш,
Ёқай деб юз, кўзимни,
Шу тешиқ камзул билан,
Тўсармишман ўзимни.

Фақат, йиртиқ жойидан,
Ҳар гал жоним куйганда,
Дер эмишман: «Қанийди,
Камзул бутун бўлганда».

Эссизгина тириклик,
Қурсин кийиб, еганим,
Шуми ёруғ дунёдан,
Ўзимга обкелганим?!

Оҳ, кўшним-а, шунгаям
Суюниб «Раҳмат!» деган,
Олгани-чун раҳматни
Мен айтсам бўлар экан.

Кийимларим жавонга,
Сиғиб турарди аранг,
Сандиқда қанча латтам
Қолиб кетди, эҳ, аттанг.

Қариндошлар ичра ҳам
Қийналганлар бор эди,
Чехрасидан билардим,
Ким нимага зор эди.

Гадой сўраса юз сўм,
Жаврардим энсам қотиб,
Табассум билан эмас,
Бердим юзига отиб.

Билсам, муҳтож қўлига
Тутқазганим бир тилло,
Охират сандиғимга
Тушаркан бўб минг тилло.

Йиғиб меросхўрларга
Қолиб кетар молимни,
Ўйламабман ўзим-ла
Олиб кетар молимни.

Ёшлигимда ҳар нени
Деяверсам «меники»,
Бобом дерди: «Эй, болам,
Берган нарсанг — сеники.

Кийинтирган кийинар,
Едирганлар ейдилар,
Бирини кийсанг, бирин
Эҳсон қилгин», дердилар.

«Шош, — дердилар, — яқинда
Муҳтож одам қолмайди,
Садақа қилай десанг,
Ҳеч бир одам олмайди.

Хоҳ яширин, хоҳ ошкор,
Эҳсон қилгин кўпми, оз,
Ҳатто, табассуминг ҳам
Жаннатга бир имтиёз.

Йиртиқ камзулни ушлаб,
Бир нарсани ўйлардим:
Билганимда тўнимни,
Эҳсон қилган бўлардим.

Қарашиб қол, Марҳабо,
Мискиннинг ош, нонига,
Ўлмай туриб, кириб ол
Жаннатнинг айвонига».

ИККИ САНДИҚ «СЕП»

Ҳазил

Шукр, юртда тўқчилик,
Тўлмоқда эл кармони,
Шунданми, билмам, келди
«Ясан-ясан» замони.

Бу тўғрими, хатоми,
Қайдам, Оллоҳ билади,
Негадир ҳамманинг зўр
Кийингиси келади.

Саксон ёшли кампир ҳам
Фориғмас бу хатодан,
Кўйлак кийгиси келар
Янги чиққан матодан.

Кетиб жисмин оҳори,
Турса ҳамки қилтиллаб,
Аёл аёл экан-да,
Юрсам дейди ялтиллаб.

Инсонга ҳар ёшда ҳам,
Ярашар янги либос.
Қани энди, қалбни ҳам,
Ясатолсак шунга мос.

Баъзан бир китоб учун
Қизғонамиз уч мингни,
Кийим ёқиб қолса-чи,
Сарф қиламиз юз мингни.

Мақтанади бир аёл:
«Қишга тўним тўрттадан.
Кўйлагимни санасам,
Ошиб кетар ўнтадан.

Рўмолим-ку беҳисоб,
Камзул кўп қиш-қировга,
Ҳаммасин кийгим келар,
Бергим келмас бировга.

«Ортиғини эҳсон қил!»
Дер бир овоз юракда,
«Нимага?» дейман, ахир,
Ҳаммасиям керак-да.

Тўрт кўйлак ресторанга,
Тўйлар учун тўрттаси,
Келин салом, чарларга
Кийилар тўққизтаси.

Ана, боя айтдим-ку,
Ҳеч бири турмас бекор.
Ҳаммасиям керакли,
Ҳаммасининг ўрни бор.

Опам дейди: «Ҳой, инсон,
Шу туришда кетмагин,
Дарду ҳасратинг — кийим,
Ўлимниям эслагин».

Опам тўғри айтади,
Қолмайин-да уятга,
Дўконма дўкон чошиб
«Сеп» йиғдим охиратга.

Ўнта кўйлак сотволдим,
Бозор, мозор, бирровга,
Икки кўйлак ғассолу,
Икки кўйлак гўрковга.

Тўрттасини мен ўлгач,
Сандиғимдан топишар,
Барин «подцвет» қилиб,
Тобутимга ёпишар.

Бозорда юрсам, битта
Гадой келди ёнимга
«Садақа, садақа» деб
Тегиб кетди жонимга.

— Не оляпсиз? — дер гадой,
Ҳе, сендақа соқчидан!
— Кафан! — дедим, — сизлардан
Ўлиб кутулмоқчиман.

Тўрт бозорни айланиб,
Топдим қиммат-баҳосин,
Кафанликка сурфнинг ҳам
Олдим алламбалосин.

Вой-вўй, тобут ёпқичим!
Бўлди роса қиёмат,
Зангори духобага
Тикилган заррин оят.

Агар шу оят бўлса,
Қурт кумурсқа тегмасмиш,
Кафанимни ўшанда
Куя-муя емасмиш.

Тобутимни кўриб ҳам,
Душманларим ўлворсин,
«Гап»даги ўртоқларим
Кўришиб «Ваҳ!» деворсин.

Айтганча, кафанни ҳам
Мен ўн бешта қиламан,
Биринчи кун учтасин
Алмаштириб кияман.

Бирин тобутга кийсам,
Бошқа бири — лаҳадга,
Бириси Мункар-Накир
Кирадиган соатга.

Қиёматгача токай,
Бир кафанда юраман,
Бири чириса, бирин
Алмаштириб тураман.

Қандай ётиб бўлади,
Чирик, йиртиқ кафанда,
Маликалардай яшаб,
Шундай ётсам, алам-да...

Айтгандай, сўроқ-савол
Бўлар эмиш, албатта,
Паспортим сериясин,
Сўрасалар керак-да.

Каримова Марҳабо,
С, А, ўн етти, тўқсон...
Ёдлаб олдим, кўз юмиб
Айтиб бераман осон.

Билиб қўйсин опам ҳам,
Ким узоқни кўради?!
Ўлимни эслаб туриш
Мана бундай бўлади.

Қойилмисиз, мен қандай,
Донишмандман, ҳушёрман,
Икки сандиқ «Сеп» билан,
Охиратга тайёрман».

ҚУМГА КҮМИЛГАН ОДАМ

(Ривоят)

Мусо алайҳиссалом
Бир тоғни қилиб маскан,
Роббиси чорлаганда,
Сўзлашгани бораркан.

Яна ўша томонга
Кетаётса бир куни,
Бир бой одам тўхтатиб,
Гапга солибди уни.

Айтибдики: «Аллоҳга
Шукур, шукур, минг шукур,
Бандасини неъматга,
Ўраб қўйибди буткул.

Қалбларни тўлатибди
Меҳр-шафқат, иймонга,
Ақлу тафаккурдир энг
Кераклиси инсонга.

Жисмимда қанча неъмат,
Оёғу қўл, кўз, қулоқ,
Атрофимдагиларин
Санаб этолмам адоқ.

Бойлигим ҳам негадир
Кўпаяр борган сари,
Ўн танга эҳсон қилсам,
Қайтар юз баробари.

Бойлик яхши-ку, лекин
Охират бор, биламан,
Ҳар танганинг ҳисобин
Сўраса, не қиламан?

Кўрқаман шунинг учун,
Ташвишдаман туну кун,
Сўраб беринг, не қилсам,
Бойлигим камаяркин?»

Хўп, дебдилар пайғамбар,
Юргач икки юз қадам,
Учрапти белигача,
Қумга кўмилган одам.

У дебди: Оч-юпунман,
Эй, Мусо, ёмон ҳолим,
Иштоним йўқлигидан,
Қумга кўмилиб олдим.

Оёқ, кўлим бут, аммо,
Иш йўқ ишлайин десам,
Яқинларим қарашмас,
Нон йўқ, тишлайин десам.

Бу қум ҳам бир бўлмағур,
Оғирлигини қаранг,
Гоҳ исиб, гоҳ совийди,
Чидаб турибман аранг.

Роббингиздан хафаман,
Дунёсида тартиб йўқ,
Ким қулади, ким йиғлар,
Биров очу биров тўқ.

Кимдир қисқа яшар, ким
Юз ёшда ҳам ўлмайдди.
Одил бўлса, нимага
Ҳаммани тенг кўрмайдди?

Юборай бир хат десам,
Йўқмиш манзил-макони,
Кўрсангиз, айтиб қўйинг,
Ўнгласин бу дунёни.

Ҳар нарсани кўради,
Бедор дерлар ўзини,
Аммо менга келганда,
Юмволади кўзини.

Синов, деб бандасини
Эзиб ташлади жуда,
Яратганидан кейин,
Хабар-пабар олсин-да.

Нега ҳамма шоду, мен
Дард-ҳасратга тўламан?
Тўйиб кетдим, сўранг-чи,
Не қилсам бой бўламан?

Аллоҳ билан сўзлашиб,
Мусо ортга қайтибди,
Саволларга ул Зотнинг
Жавобини айтибди.

Бойга дебди: «Нолигин,
Етганича қудратинг,
Ношукур бўлаверсанг,
Камаяркан давлатинг».

Қумга кўмилган одам
Олдига келиб деган:
— Нолимасдан ҳар доим,
Шукур қиласан экан.

— Ўзи иштонсиз бўлсам,
Юрсам оч-юпун фақат,
Роббингнинг нимасига,
Шукур қиламан, номард?!

Шунда қумни учириб,
Дайди шамол кеб қолди,
Ношукурнинг танаси
Қип-яланғоч бўб қолди.

Ана халос, бу гаплар
Йўқ эди ҳеч ўйимда,
Энди билволдим — нега
Барака йўқ уйимда.

Тилим зикр бошлади,
Шу онда беихтиёр,
«Шукур» десам сиғаркан,
Бир нафасга ўттиз бор.

Ҳали дунё билмайди,
Бойишнинг бу йўлини
Яшар баъзи одамлар
Қумга кўмиб ўзини.

УЗАТИЛАЁТГАН ҚИЗГА ОТА ДУОСИ

Изларингиз бўлсин, омин, гул ила райҳон,
қизим.

Ҳам муборак, қутли бўлсин сиз борар ошён,
қизим.

Келдилар ўз ҳожангиз, менга омонат эрдингиз,
Топширурман қўлларига тинч, сиҳат, омон,
қизим.

Ҳар аёлга эр турур мавқеда Аллоҳдин кейин,
Хоҳи кул, хоҳи қарол, хоҳ бўлсин у султон,
қизим.

Энди ҳожангиз ҳудуди бўлди қалбу жисмингиз,
Ҳуснингизни қилмагайсиз элга дастурхон,
қизим.

Пардоз-андоз, ноз-итоб бир ҳожангиз ҳаққи
турур,
Ёт киши олдида ёшуриб қилинг пинҳон, қизим.

Ҳовлингиздан чиқмагайсиз ҳожангиздан беизн,
Соғиниб, ҳатто, онангиз бўлса ҳам гирён, қизим.

Ёт киши бирлан ўзингиз қолмағайсиз ҳеч қачон,
Кўнгли иллатли, маразлилар қилур бўҳтон,
қизим.

Сўзламанг овозингизни ўйнатиб ҳар касга сиз,
«Сенда кўнгли бор», дебон қутқу солар
Шайтон, қизим.

Фитна солса у яна «Ҳожанг ёмон, яхшиси бор...»
Ҳайданг ул нопокни сиз қўлга олиб гаврон,
қизим.

Эгнингизга кийдирурман сабру тоқат тўнини,
Бесабрга нафсидин шайтон қўюр қопқон, қизим.

Қолди ота уйингиз, бундан буён шу ҳожангиз
Гўжа еса гўжа енг, талқон еса талқон, қизим.

Ҳожангиз сизга либосдир, ҳожангизга сиз либос,
Ечмағайсизки илоҳий икки бул чакмон, қизим.

Ўтса гап, рўзғорчилик, аввал узр сиздан бўлур,
Шунда бўлгай беадаб шайтон дили вайрон,
қизим.

Ҳожангизни яхши ишларга фақат даъват қилинг,
Ҳам илм, ҳам касбу корга бўлсин ул полвон,
қизим.

Озми-кўпми топганига шукур этинг ва сабр
этинг,
Бандасига катта бойлик аслида — иймон, қизим.

Сизга Холиқ айтди: «Кўзни ерга тик,
зийнатни ёп!»
Қани энди «Хўп» демоққа топсангиз имкон,
қизим.

Дейдилар: Яхши аёл сақлар ҳаромдан жуфтини,
«Хўп» дегайсиз бўлса қанча тўғри сўз,
фармон, қизим.

Чорласа ўчоқ бошида бўлсангиз ҳам тез келинг,
Тонгми, пешинми, аср ё, хоҳ бўлар хуфтон,
қизим.

Ёнингиздан ҳожангиз ҳеч таъби ранжиб чиқмасин,
Ҳарна қилсангиз қилинг, кўнглин этинг
шодон, қизим.

Иншооллоҳ, уйингиздан келтирурсиз яхши гап,
Аччиғин ерга кўмиб, уйда қилинг гумдон, қизим.

Ҳар аёлдан эри рози бўлса — Аллоҳ розидур,
Берилур унга мукофот — жаннати ризвон, қизим.

Бахтингиз – бўлса ҳаёт қайнона-ю қайнотангиз,
Сиз – ниҳолга бўладурлар яхши бир боғбон,
ҚИЗИМ.

Ҳожангизга уқтирингки, отасин айлаб ризо,
Бўлсин ул мушфиқ онасин дардига дармон,
ҚИЗИМ.

Малҳаму юмшоқ бўлинг сиз ҳам аларнинг олдида,
Иншооллоҳ, хизматида бўласиз чаққон, ҚИЗИМ.

Ўрнатинг доим аҳиллик эгачи-овсин ила,
Тинчи йўқ уй – отаю она учун зиндон, ҚИЗИМ.

Энди масъул бўлдингиз рўзфоргаким,
Хушёр туринг,
Исроф этманг сув, чироқ, пўчоқ, олов ё нон,
ҚИЗИМ.

Косаю пиёлани ушланг авайлаб, синмасин,
Асрамас бўлса тугар, бўлганда ҳам минг кон,
ҚИЗИМ.

Сақламанг нопок идиш, кир, битта тушса —
Бир ювинг,
Бўлмасин кирдан, ювуқсиз нарсадан хирмон,
ҚИЗИМ.

Ошхонада ўт-оловга доимо хушёр бўлинг,
Эсингиздан чиқмасин суви қуриб қумғон, қизим.

Иш тежовлиқ бўлса, уйга қут кирар, қайнонангиз:
«Бу гўдак қайда пишибдур?!» деб бўлур
хайрон, қизим.

Ҳар юмушни бошланг ўнг қўлу ва бисмиллоҳ ила,
Бор ҳадиски: ўнг томонда барокат, уммон, қизим.

Ҳарки ниятни қилурсиз, «иншооллоҳ», деб олинг,
Содир ўлғой ҳарна иш – Аллоҳ эса ёзғон, қизим.

Ҳожангиз изни ила ҳар қўшнидан олинг хабар,
Хоҳ таом, хоҳ яхши сўз, ҳарна қилинг эҳсон,
қизим.

Яхшиларга яхшилиқ айлаб, Худони «қарз» қилинг,
Хоҳ мусофир, хоҳ йўловчи, хоҳ бўлур
меҳмон, қизим.

Баъзи хотунлар каби бўлманг ҳавас, мол жинниси,
Пул топай деб ҳожангиз кўп бўлмасин сарсон,
қизим.

«Ғийбат — одам ғўштини тотмоқ билан тенг»,
дейдилар,
Кўшилиб пок оғзингизни қилмағайсиз қон,
қизим.

Минг шукурки, қўлингизда касбу кор,
илму ҳунар,
Элу юрт тинч — кўнглимиз тинч, яхши
бу даврон, қизим.

Беадаб, нодон, илмсиз элга кони ғалвадир,
Одамийнинг жоҳилидан яхшидир ҳайвон, қизим.

Кўшдириб қўйдим сепингизга баҳосиз
мулк — китоб,
Молингиз бут бўлмади деб қилмайин армон,
қизим.

Қодирий, Машраб, Навоий ҳам Ҳувайдо сизгадир,
Ҳам Бухорийдан ҳадис, уммул китоб —
Қуръон, қизим.

Сизга бу панд, ўн мошин сеп берганимдан
яхшидур,
Икки дунё бахтини кўзлаб яшанг, жайрон қизим.

Сиз бировнинг хасмисиз, ош-нон
умид қилмам сира,
Тинч, омон, соғ бўлсангиз — бас, бошимиз
осмон, қизим.

Отангиз панди ёзилди Марҳабо илки ила,
Бу ўтинчни ёдингизда сақлағайсиз, жон қизим.

Яхши борғайсиз ва биздан рози бўлғайсиз, онам,
Мушфиқим, жоним, жигарбандим, менинг
бийрон қизим.

Энг «муҳим» гап қолмасин: гар қиз-ўғил
берса Худо,
Бешигу памперсига бизлар балоғардон, қизим.

ЖАННАТДАГИ «КУНДОШИМ»

Куйилмади ҳеч эрим,
Ичим тўла ўқиниш.
Элик ёшдан ошса ҳам,
Айшу, ишрат, сўқиниш.

Шундай безор бўлдимки,
Зирриллардим келсаям.
Хафа бўлмасдим агар,
Жавобимни берсаям.

Охирати не бўлар?
Энди Аллоҳ билади.
Наққошлигини ташлаб,
Судхўрлик ҳам қилади.

Ялинаман: «Ёшмассиз,
Тўғри юринг, дадаси,
Жон — омонат, ўлим — ҳақ»,
Десам, қотар энсаси.

Бу одамни тек қўйсам,
Энди шундоқ ўтади.
Агар бир гап бўлса ҳам,
Нақд дўзахга кетади.

Вой-вой, Худо сақласин,
Кўрқитаман дўзахдан.
Парвойи фалак, бир кун,
Гап бошладим жаннатдан.

Дедим: Дарёсида май,
Тубида лаъл, дурлар бор.
Дадаси-чи, жаннатда
Ўн тўрт ёшли ҳурлар бор.

Қоматлари келишган,
Ҳарирдир кўйлаклари.
Кўриниб турар шундоқ,
Болдирин иликлари.

Биқинлари тасмадек,
Семизмас менга ўхшаб,
Роҳат қиласиз нафис
Бармоқларини силаб.

Кўзларингиз қамашар
Баданининг нурига,
Фақат пок эркак лойиқ,
Жаннатнинг бу ҳурига.

«Оҳ!» — деди-ю эримнинг,
Ловуллади юзлари,
Ўша ҳурни кўргандек,
Деди ёниб кўзлари:

— Ўйлабманки, жаннатда,
Мева-чева бор, холос.
Унга қандай киради,
Ўргатиб қўй, илтимос.

Дедим: Ичишни ташлаб,
Ҳалол ҳунар, касб қилинг,
Хулқингиз бўлсин гўзал,
Судхўрликни бас қилинг.

Аллоҳ деб, дўст бўласиз,
Илм, ҳунар, санъатга,
Поклигу иймон билан,
Кирилади жаннатга.

Деди: — Ҳурдан рашк қилиб,
Ҳурпаймайдими патинг?
Дедим: — Минг бор розиман,
Илоё, кўша-қаринг!

Деди: — Сен не қиласан,
Мен билан бўлса улар?
Дедим: — Шундай жаннатда
Менгаям жуфт топилар.

— Ундай бўлса, керакмас!
Деди қайнаб зардаси.
Дедим: — Хотиржам бўлинг,
Ҳазиллашдим, дадаси.

Тонгда мени уйғотди,
Юзи тўла нур билан,
Бир қўлида китобу,
Бир қўлида гул билан.

Дедим: — Вой, нима бўлди,
Нега тегдиз гулимга?
Деди: — Илиниб кетдим
Жаннатдаги ҳуримга.

«Тавба, Тавба! Қойилман!»
Дедим, кўксимга уриб,
Шу эргаям бир гапни
Бўларкан-а уқтириб.

Тутаган шамчиروقқа
Куйган каби мойини,
Вой-вой, шу қайсарниям
Топдим нозик жойини.

Бошлади янги ҳаёт,
Чизди гўзал нақшлар.
Ҳатто чет элдан келиб,
Сотиб олар мухлислар.

Яшар қалби, жисми пок,
Эл-юртини севади,
Вақт топиб баъзан, ҳатто,
Теннис ўйнаб келади.

Энди бизнинг «мавлоно»,
Менга қилар насиҳат,
Ҳар сўзида юз маъно,
Ҳар ишида юз ҳикмат.

Ундан безор бўлгандим,
Кулсангиз ҳам айтаман,
Бугун уни шу ёшда
Севиб қолдим қайтадан.

Ҳатто, ўша хурлардан,
Рашк қилиб қолдим андак,
Жаннат эшигидан ҳам
Мўралаб турсам керак.

Дарвозасига ёзиб
Қўяман шу шеъримни:
Эй, жаннатнинг хурлари,
Хафа қилманг эримни.

Сизга лойиқ қилгунча,
Бадқилиқ бу кишимни,
Ердан териб олганман,
Синган қанча тишимни.

Ёрилди қанча курси,
Қанча эшик, ойнаклар,
Учиб ўтган бошимдан
Қанча ликоб, чойнаклар.

Меҳнатини мен кўрдим,
Оқди қанча кўз ёшим,
Роҳатини сиз кўринг,
Жаннатдаги кундошим.

Эрим қайта ёшариб,
Ёнингизга кирган дам,
Дуо қилиб қўйинг бир
Марҳабо шўрликни ҳам.

Сиз ҳақда бир эшитган
Эркак ҳоли шу бўлса,
Нима бўлар экан-а,
Ўзингизни бир кўрса?!

ГУЛДАСТА – 1

Кўксинг ёниб кетаркан,
Севиб қолсанг агарда.
Ўқигандим мен буни
Қайсидир бир асарда.

Эрим гул олиб келди,
Менга берди айвонда.
Бир-бирини имлашиб,
Келинларим ҳайронда.

Қотиб қолдим ҳайратдан,
Не бўлди бу кишига?
Тушунолмайд лол эдим
Бу дунёнинг ишига.

Йиғлавордим бахтимдан,
Яратганга ташаккур,
Қариганда бўлсаям
Қадр топдим, минг шукур.

Қандай нозик гулдаста,
Қойил қолдим дидига.
Дейсиз, гўё ёш йигит
Опти севган қизига.

Шунча гўзал бўлурми
Оддий атиргул, наргис?
Фунчалари йўрғакда,
Тиканлариям нафис.

Гулдай гўзал бўб кетди
Эримнинг қош, кўзиям.
Ўн минг сўмдан камига
Олмагандир ўзиям.

Шунча пулга бу гулни
Севганидан олган-да!
Баъзан пиёла отса,
Дебман: «Кўнгли қолган-да...»

Севмайди, деб ўйлабман
Қарамаса қайрилиб,
Сал бўлмаса, бир йили
Кетай дебман айрилиб.

Эрим ўзи «жентельмен»,
Эрим ўзи меҳрибон!
Уриб, туртиган бўлса,
Аслида, ўзим ёмон!

Баъзан тортишиб қолсак,
Қолмас эдим бир гапдан.
Ювош турганим билан,
Ман ҳам «чаканамасман».

Шу бугундан севаман,
Бақирсаям, майлига.
Бир лаҳзада айландик
Мажнун билан Лайлига.

Гулдастани гулдонга
Солиб қўйдим авайлаб.
Шу бугун пардоз қилай
Эрим учун атайлаб.

Тошойнага боқдим-у,
Уялиб кетдим фақат.
Мени хотин қиб юрган
Шу одамга минг раҳмат!

Қани бел, қани елка,
Қани қош, қани киприк?
Қойил сенга аёлни
Чалғитган тирикчилик!

Ўша куни ўзимга
Кашф қилдим бир оят:
Бепардоз юриш — эрли
Аёл учун жиноят.

Созладим қош-кўзимни
Ботиб ширин хаёлга,
Бир соатда айландим
Кўҳликкина аёлга.

Тугаб қопти, ўлсин-а,
Атирларам бир қиммат!
Келинлардан сўрашга
Бўларкансан хижолат.

Омон бўлсин шу эрим,
Олдираман зўридан:
«Макс фактор», «Мери Кей»,
«Орифлейм» — ҳар туридан.

Қилиб кўйдим ораста
Сочу турмакларимни.
Янгилашим керак бир
Тунги кўйлақларимни.

Тақилди неча йиллар
Тақилмаган мунчоғим,
Гулдастанинг бўйига
Тўлиб кетди ётоғим.

Бу бир буюк кун эди,
Гадо етгандай тожга,
Мисоли расул каби
Юксалгандим меърожга.

Шу кун эрим ҳам гўё
Нур сочарди оламга.
Исо Масихдай бўлиб,
Кириб келди хонамга.

Мени кўриб, кўзлари
Катта-катта очилди.
Қўлидаги газета
Ерга тушиб сочилди.

Назокат билан секин
Дедим: «Раҳмат гул учун».
Эримнинг кўзларидан
Сочилар эди учқун.

«Қимматдур?» деб ноз билан
Юзларимни ёпволдим.
Эрим деди: «Билмадим,
Йўлакчадан топволдим».

ГУЛДАСТА – 2

Юрагимнинг ўзига
Қизамиқ тошди дув-дув.
Кутмаганда, бошимга
Ағдарилди қайноқ сув.

Чиқиб кетдим ётоқдан
Жоним сизмай танага,
Кирдим эримнинг катта
Расми бор хонага.

Ҳозиргина мен қандай
Бахтли эдим, шод эдим!
Эримнинг суратини
Қўлга олиб «дод» дедим.:

«Эркак бўлмай ер юткур,
Бетгинангни ел олсин!
Йўлакчадан топволган
Гулинг бошингдан қолсин!

Нима қилардинг бузиб
Тинчгина ҳаётимни?
Унутиб бўлгандим-ку
Аёл деган отимни.

Меҳр кутган мен аҳмоқ!
Ўзимда эс қолмаган,
Гулдаста берармидинг,
Бир ғунчага олмаган!

Адо қилдинг куйдириб,
Қачон одам бўласан?!
Хотин бўлиб ўрнимда
Бир кун турсанг, ўласан!

Эркак — пир, деб соянгга
Солардим-а пояндоз,
Писмиққина бўлволиб,
Куйдиргансан, хотинбоз!

Унутганим йўқ кунда
Ичиб келишларингни,
Болаларим ризқини
Сочиб келишларингни.

Ўнгу чап юриб, алдаб,
Қанча қилгансан гаранг,
Ўлиб қолар эдингми
Яна битта алдасанг?!

«Ўзим олдим – сенга», деб
Туrolмасмидинг бир пас?
«Йигирма минг сўм экан»
Демайсанми, ярамас?!

Шуям гул бўптими, бир
Бели боғлиқ супурги!
Ерда ётган нарсани
Нега олдинг, куйдирги?!

Танлаб, не йигитларнинг
Қоматини эгиб ман,
Одам қуриб қолгандай
Сен мумсикка тегибман!

Бир айланиб ёшликка
Қайтиб қолсам қанийди,
Сендан маҳалламдаги
Тешавой ҳам яхшийди.

Доим ҳайит-байрамда
Юради гул кўтариб.
Сен-чи, «Ўзинг олвол» деб
Келасан пул кўтариб.

Ураманми бошимга
Ўзим олган гулингни?!
Кўнглим чўнтакмидики,
Солиб юрсам пулингни.

Ювошгина бўлволиб,
Билмагандай турасан,
Эсон-омон тонг отсин,
Ажрашаман, кўрасан!

Айтгилигимни айтиб,
Юпаниб турсам энди,
Эрим ногоҳ уйқудан
Уйғониб туриб деди:

— Ётмайсанми, ким билан
Гаплашяпсан, аяси?

— Ҳа, йўғ, шу суратингиз
Зўр чиққан-да, дадаси.

Тавба, астаффуруллоҳ!
Худо олсин феълимни,
Бир гулни деб мен аҳмоқ,
Итдек қопдим эримни.

Суратини бўлса ҳам,
Қилдим анча беҳурмат,
Мен нодонда бари бир
Етмас экан маърифат.

Пешона-да, Марҳабо,
Нолимайин ҳеч кимга
Нима қилай шундай эр
Тушган бўлса чекимга?!

Ётоққа кириб гулни
Қучиб шипшидим аста:
Ҳамма-ҳаммаси учун
Раҳмат сенга, гулдаста.

ЭРИМ БИЛАН ДАМ ОЛДИМ

Уй-рўзғор ташвишлари,
Ҳоритиб қўйди бари,
Бориб сиҳатгоҳ сари,
Эрим билан дам олдим.

Мен — касал, у соғ эди,
Шундан вақти чоғ эди,
Ейиши гўшт-ёғ эди,
Эрим билан дам олдим.

Бир хонада икки жон,
У — меҳмон-у, мен — мезбон,
«Ош дамла, сол дастурхон!»
Эрим билан дам олдим.

«Телевизорни қўйиб бер!»
«Тарвузимни сўйиб бер!»
«Коса» қиб бер, ўйиб бер!»
Эрим билан дам олдим.

Ҳай-ҳай, бошланди футбол!
«Войдод, рақиб урди гол!»
Тепмайсанми, югур, бўл!»
Эрим билан дам олдим.

«Алла айт, уйқум келди!»
«Ялла айт, тургим келди!»
Тутволиб ургим келди,
Эрим билан дам олдим.

«Қашлаб қўйгин орқамни!»
«Уқалаб қўй елкамни!»
«Қовуриб бер куркамни!»
Эрим билан дам олдим.

Рашк қилади молдан ҳам,
Аталахўр чолдан ҳам,
Тойдим охир ҳолдан ҳам,
Эрим билан дам олдим.

Уйимдаги бу меҳмон,
Дардисари ғами жон,
Соғайишим даргумон,
Эрим билан дам олдим.

Даволаниш қаёқда?!
Юриб бориб оёқда,
Қайтдим ҳасса-таёқда,
Эрим билан дам олдим.

Қўшним сўрайди: — Ҳай-ҳай!
Бўб қолибсиз калитдай
Нима бўлди, айланай?
— Эрим билан дам олдим.

УЙИМДАГИ «ШПИОН»

(шеърлий эртак)

Гап тарқалди шаҳарга,
Айтсам сизга эртаклар,
Кувончидан осмонга,
Сакрар эмиш эркаклар.

Жаннатнинг боғларига,
Бошлармиш хаёллари.
Бу хабардан негадир,
Хафамиш аёллари.

— Нима гап? — деб сўрасам,
Бир эркак деди мамнун:
— Икки хотин олишга
Рухсат берилди бугун.

Ўн беш ёшли йигитдан,
Тўқсон ёшли чолгача
Бўб қолибди юришу
Туришлари бошқача.

Бўяганмиш Нўъмончол
Оқ сочини қорага.
Қарамасмиш кампири
Шўрлик Жаннат холага.

Ўсал бир чол турганмиш
Кўзларида ёниб чўғ.
Айтар эмиш: Эндиям
Ўладиган жинни йўқ!

Тавба қилдим, тобутда
Кетётган эркак ўлик
Қабристонга боргунча,
Ўтирганмиш тип-тирик.

Келолмасдим анграиб,
Бу хабардан ўзимга,
Бало кўришиб кетди
Эркак зоти кўзимга.

Муқаддас китобларда
Ўқигандим бир оят:
«Хотинларингиз ичра,
Қилолмассиз адолат».

Булар байрам қиляпти,
Ўйламай бош-кетини.
Хотинлари сиқилиб,
Еса-чи ич-этини?

Зулм қилган бўлмасми,
Хотинларига оғир?
Зулмкорнинг манзили
Дўзах дейилган, ахир.

На илож, гарчи, бундан
Жонимга озор етди.
Уйга чопдим, эримни
Хурсанд қилгим кепкетди.

Чунки унинг бошданоқ,
Ниятлари чап эди.
Ўн йил олдин ҳам уни
Сайратган шу гап эди.

Оёқларим чалкашиб,
Уйга чопиб кетаркан,
Дедим: «Эрим, ниҳоят,
Орзусига етаркан.

Бу хабарни эшитиб,
Ёниб кетади кўзи.
Хотинни жуфт қилолмай,
Зўрға юрганди ўзи.

Энди менинг устимга
Лайлини олармикин.
Тушида номин айтган,
Хайрини олармикин?»

Уйга кирдим ҳаллослаб,
Айтдим, сабрим етмади.
Нимагадир у киши
Хурсанд бўлиб кетмади.

Кўчадаги эркаклар
Номард экан, қув экан.
Қувонмади меники,
Вафодори шу экан.

Аёллардан бир ўзим
Бахтли эдим оламда.
Айланайин эримдан,
Андишали одам-да.

У секин гап бошлади,
Кияётиб оқ дўппини:
— Бошлагандик қачонлар,
Энди рухсат бўбтими?

Бу гапдан сўнг юракда
Ўчиб қолди чироғим.
Илон экан ёнимда
Яшаб юрган ўртоғим.

Ё мен гўлман, бу ишни
Шу пайтгача билмабман.
Ё у тоза «ишлаган»,
Ҳатто, шубҳа қилмабман.

Эсим курсин, шунчаям
Бўламанми содда, жўн.
Қандингни ур, офарин,
Замонавий «шпион».

Кўзларимда ёш билан,
Тамом бўлди эртақлар:
Раҳмат сизга, рухсатни
Кутиб юрган эркақлар.

ГАП

Ўнта ўртоқ неча йил
Кўришолмас эдик бир.
Дийдор ҳам керак, ахир,
Ана гап-у, мана гап.

Соғинишгандик чиндан
Гап ўйнадик юз мингдан.
Зап чиқдим-да уйимдан,
Ана гап-у, мана гап.

Фазалхонлик қиламиз,
Машрабхонлик қиламиз,
Эҳ, ўзимиз биламиз!
Ана гап-у, мана гап.

Эримга ҳам билдирдим,
Лойқа феълин тиндирдим,
Вой-вой зўрга кўндирдим,
Ана гап-у, мана гап.

Яшардим Янгиободда,
Йиғин Юнусободда,
Тўрт автобус — тўрт патта,
Ана гап-у, мана гап.

Беш минг бўлди йўл кирам,
Ичим ачиди бирам,
Ўлсин шу ўтириш ҳам,
Ана гап-у, мана гап.

«Бер, бер», деб дуо қилдик,
Бандалик даъво қилдик,
Шунда ҳам хато қилдик,
Ана гап-у, мана гап.

Кейин навбатма-навбат
Қилишиб сабру тоқат,
Сўрашдик икки соат
Ана гап-у, мана гап.

Бўлдик чой-у, ошланиб,
Кайфиятлар хушланиб,
Гийбат кетди бошланиб,
Ана гап-у, мана гап.

Турганлар ҳам қолмади,
«Юрган»лар ҳам қолмади,
Ўлганлар ҳам қолмади,
Ана гап-у, мана гап.

Мақтандик қай биримиз,
Ўртандик қай биримиз,
Қолмади ҳеч сиримиз,
Ана гап-у, мана гап.

Кириб кетиб Тошкондан,
Тешиб чиқдик Анжондан,
Ош яхшиймиш лағмондан,
Ана гап-у, мана гап.

Қолмади нарху-наво,
Беҳуда сўз муддао,
Суҳбат ҳам бўлди расво,
Ана гап-у, мана гап.

Нодон эканмиз анча,
Қулайлик бўлса қанча,
Ношукурлик ҳам шунча,
Ана гап-у, мана гап.

Ниҳоят, ёқа ушлаб,
Артистлардан очдик гап,
Бўб кетдик тараф-тараф,
Ана гап-у, мана гап.

Номларин айтиб бир-бир,
Ахтардик тирноқдан кир,
Қилдик росаям «ҳузур»,
Ана гап-у, мана гап.

Суриштириб зотини,
Билдик нечта хотини,
Юлдик қанот-патини,
Ана гап-у, мана гап.

Қўйиб-қўйиб типпа-тик,
Бошдан оёқ қарадик,
Юз камчилик санадик,
Ана гап-у, мана гап.

Қилган ғийбатимизга,
Юз гуноҳ ҳаммамизга,
Ёзилди номамизга,
Ана гап-у, мана гап.

Шўрлик ҳофиз болани,
Келган экан омади,
Гуноҳи ҳам қолмади,
Ана гап-у, мана гап.

Бир юз беш минг пул тўлаб,
Бир қоп гуноҳ орқалаб,
Кетдим уйимга қараб,
Ана гап-у, мана гап.

Маҳшарда ҳали у қоп,
Очиб, қилинса ҳисоб,
Ҳолим бўлади хароб,
Ана гап-у, мана гап.

ОНАМНИ КЎРГАНИ БОРАМАН

Йигит тилидан

Бозорга чиқибди қулупнай,
Етказди, Худодан айланай,
Илиниб, илиниб олволай,
Онамни кўргани бораман.

Ишларим йўлимни тўсса ҳам,
Пойимда тиканлар ўсса ҳам,
Бир даста гул олиб бўлса ҳам,
Онамни кўргани бораман.

Кирсам ҳам иккита нон билан,
Бағрига босади жон билан,
Айтади: «келдингми, жон болам?»
Онамни кўргани бораман.

Бўлиниб, ҳар ким ўз йўлига,
Ташладик келинлар қўлига,
Ялиниб яшар ўз ўғлига,
Онамни кўргани бораман.

Кийиниб, оҳорли, саришта,
Бормайин эски, чанг ковушда
Сўзлайин энг майин товушда
Онамни кўргани бораман.

Ичволиб, маст бўлиб бормайин,
Ҳайвондан паст бўлиб бормайин,
Хит қилиб юрагин ёрмайин,
Онамни кўргани бораман.

Ичига солиб ғам-ғуссасин,
Туққанига афсус емасин,
«Ўлсанг ҳам розиман!» демасин,
Онамни кўргани бораман.

Куйдирги фарзандин доғида,
Синмасин қариган чоғида,
Эъзозлай жонининг соғида,
Онамни кўргани бораман.

Ўтирай бемалол, ёзилиб,
Қолмасин ташвишим сезилиб,
Юрмасин юраги эзилиб,
Онамни кўргани бораман.

Айтмайин боламнинг ғамини,
Билдирмай рўзгорим камини,
Ўчирмай юрагин шаъмини,
Онамни кўргани бораман.

Акамнинг яхшисин оширай,
Укамнинг айбини яширай,

Қувнатиб меҳрини тоширай,
Онамни кўргани бораман.

Уй талаш-мол талаш қилмайин,
«Унга кўп, менга оз», демайин,
Бошини оғритиб келмайин,
Онамни кўргани бораман.

Эркалай: «Оймомам, ўзимни,
Қувнатиб турасиз кўзимни»,
Кулади эшитиб сўзимни,
Онамни кўргани бораман.

«Ҳаммадан гўзалсиз», деб атай,
Сўлиган руҳини яшнатай,
Кулдириб-кулдириб, яйратай,
Онамни кўргани бораман.

Нурланиб қайтаман ёнидан,
Куч олиб жисмию жонидан.
Кузатар кулиб, айвонидан,
Онамни кўргани бораман.

Ўшадир, Марҳабо, давлатим.
Энг гўзал фарзим-у суннатим,
Оёғин остида жаннатим,
Онамни кўргани бораман.

КЕЛИНИМ КЕЛИН ОЛДИ

Келин бўлиб, суйдирган,
Гап қайтариб, куйдирган,
Кетиб қолиб, тўйдирган,
Келиним келин олди.

Етти ёққа зир чошиб,
Чиройли бир қиз топиб,
Пешонасидан ўпиб,
Келиним келин олди.

Ниҳоят, у жонона,
Ўзи бўлди қайнона,
Келинига парвона,
Келиним келин олди.

Мақтанар: «Келин болам,
Чиройли ўзимдан ҳам,
Шахло кўз, қоши қалам,
Келиним келин олди.

Юзларидан ёғар нур,
Лаби гунча, тиши дур».
Дедим: «Ҳали шошмай тур»,
Келиним келин олди.

Гунча лаб бир очилсин,
Заҳарлари сочилсин,
Тиғи жонга санчилсин,
Келиним келин олди.

Мушугини дегин «пишт»,
Чумчуғини дегин «кишт»,
Ана қиёмат — уруш,
Келиним келин олди.

Шаҳло кўзлар ўқрайиб,
Ҳар кўрганда хўмрайиб
Найзасин турсин сайиб,
Келиним келин олди.

Чимирилиб қалам қош,
Юрагингни қилсин ғаш,
Вақтинча ўпиш, ялаш,
Келиним келин олди.

Ўзингдай идиш ювса,
Қолмайди бутун коса,
Чойнагинг тутар ҳасса,
Келиним келин олди.

Кўполлигидан уни,
Чангютгичми, дазмолми,
Бузилиб битар куни,
Келиним келин олди.

Уч кунлаб кир ивитсин,
Сочиқларинг чиритсин,
Бир кўнглингни совутсин,
Келиним келин олди.

Гап бермасдан ўзингдай.
Сайраб турсин булбулдай,
Томошангни бир кўрай,
Келиним келин олди.

Ўғлингга гап ўргатсин,
Ялласига ўйнатсин,
Бир кунингни кўрсатсин,
Келиним келин олди.

Бошлаб уйда талотум,
Овсинга қилса хужум,
Дейман: «Саломалайкум!»
Келиним келин олди.

Исроф қилиб борингни
Чайпасин рўзгорингни,
Шу қиз берсин додингни,
Келиним келин олди.

Энди биласан, мана,
Қайнона бўлиш нима,
Ажабгина бўлди-я,
Келиним келин олди.

Тавба, тавба, нима бу
Юрагимда кек, қайғу?
Ахир, уйимда тўй-ку,
Келиним келин олди.

Ўзинг кечиргин, Олло,
Инсон бўлмас беҳато,
Шукур, деб, қилай дуо,
Келиним келин олди.

Ахир, унда ёш эди,
Йўнилмаган тош эди.
Беақл, бебош эди,
Келиним келин олди.

Секин гапириб, мақтаб,
Дуолар қилиб алқаб,

Йўлга солдим-ку алдаб,
Келиним келин олди.

Дедим: «Тежамкор болам,
Менга мададкор болам,
Ўргилай, онам-онам»,
Келиним келин олди.

«Кир ювар оппоқ-оппоқ,
Идишим ушлар юмшоқ,
Миннатдор коса, товоқ»,
Келиним келин олди.

Қилиб сабру-бардошни,
Кўздан оқизмай ёшни,
Пиширдим шу хом ошни,
Келиним келин олди.

Сабр қилди Марҳабо,
Ғўрадан битди ҳолво,
Энди қилайин дуо,
Келиним келин олди.

Ёмон келин дўзахдир,
Яхши келин жаннатдир.
Илоё, кўрсин ҳузур,
Келиним келин олди.

«ХҰП-ХҰП»

Қайнона билан келин
Ногоҳ айтишиб қолиб,
Кетди ота уйига
Келин боласин олиб.

Жиринглади телефон,
Олди йигит онаси,
Қўнғироқ қилаётган
Ўғилнинг қайнонаси:

«Ассалому алайкум,
Қудажоним, айланай,
Муллакамлар омонми?
Куёв ўғлоним қалай?»

Болалар етиб келди,
Ўтиришибди, мана,
Гурунглашиб яйрардик,
Бирга келганингизда.

Набирангиз бир ширин,
Катта қилиб қўйибсиз,
Ёқимтойлигин кўринг,
Қўйиб қўйган ўзингиз.

Куёв боламга ўхшаб
Ақл чиқар кўзидан,
Бобосига тортган-да,
Нур ёғилар юзидан.

Омон бўлинг бахтимга,
Раҳмат сизга, қудажон,
Қизингиз гул-гул яшнаб,
Сиздан келтирди салом.

Нега келганин билдим,
Қўлимда «адаб чўпи»,
Ҳар нарсаси бормиш-у,
Туғаб қопти «хўп-хўп»и.

«Хўп-хўп»сиз қолган бўлса,
Қийнагандир сизни ҳам,
Сал бўлмаса хижолат
Қилар экан бизни ҳам.

Яхшиям жўнатибсиз,
Тахминимиз чин чиқди,
Кўнглига қўл солгандик,
«Кибр» деган жин чиқди.

Ҳозир ўша жинини,
Бўғибгина ўлдирдик,
Кўйни-кўнжи, чўнтагин,
«Хўп-хўп» билан тўлдирдик.

Қиз узатган ҳовли-да,
Баланд-пастни кўрганмиз,
Томорқанинг барига,
«Хўп-хўп» экиб қўйганмиз.

Уй-жойимиз «хўп-хўп»дан,
«Хўп-хўп»дан сув, нонимиз,
Баъзида шу «хўп-хўп»нинг,
Қўлидадир жонимиз.

Фарам қилганмиз уйга,
Ўша «хўп-хўп»ни териб,
Жўнатамиз қизларга,
Уч-тўрт тугунни бериб.

Болаларингизни ҳам,
Қудангиз олиб кетди,
Тўрт қоп «хўп бўлади»ни,
Мошинга солиб кетди.

Сиз – устоз, у – талаба,
Ҳар юмушни ўргатинг,
«Хўп-хўп»и тугаб қолса,
Дарров менга жўнатинг».

Эй келин! «Хўп» деган сўз,
Уч ҳарфдан тузилган,
Аммо унинг вазидан,
Қанча уйлар бузилган.

Доно бўлсанг «хўп-хўп»ни,
Бошингдаги «тож» деб бил,
Агар бахтли бўлмасанг,
Марҳабо холанг кафил.

КЎРПАЧА

Бир авлиё — Роҳила,
Яшар эди кулбада,
Иш-юмуши — ибодат,
Кўрпачаси увада.

Бир кун дедилар унга,
— Кўрпачаларинг жулдур,
Биз бир бойни биламиз,
Янги қилиб берадур.

Роҳила деди силаб,
Увада кўрпасини:
— Сиз кўрган нарсаларни,
Аллоҳ кўрмаяптими?

Ҳар иш бўлса Ўзидан,
Ўзидан кўп-озимиз,
Аллоҳ рози бўлганга,
Шукур, биз ҳам розимиз.

Роҳилага ҳайронман,
Қилмайдими уй-рўзгор,
Ёлғиз аёл кишига,
Тоғу тошда нима бор?

Ўрнида бўлганимда,
Тегиб бир яхши эрга,
Бекалик қилар эдим,
Катта бир ҳовли, уйга.

Ўстирардим фарзандлар,
Ўпиб, қучиб, пўпалаб,
Яшар эдим эримнинг,
Оёғини уқалаб.

Болалар катта бўлса,
Совчи кут, тоғора қил,
Энг буюк вазифам шу,
Карнаю ноғора қил.

Қилмасанг бўларканми?!
Элу юрт, урфу одат,
Аёл кишига шунинг
Ўзиям зўр ибодат.

Уйда йиртиқ кўрпача!
Вой, шўрим курсин мени,
Ундан кўра елкамдан,
Олиб ташланг калламни.

Совчи келиб қолса-чи,
Шу аҳволимга ҳозир,
Бахмал олиб берворсин,
Югур, отангга югур.

Эрим: «пул йўқ», десин-чи,
«Топасан!», деб қўймайман,
Уйимнинг шу камини,
«Ёпасан», деб, қўймайман.

Топмасин-чи «дод», дейман,
Ўзи яхши билади,
Заплайман, керак бўлса,
Малайлик ҳам қилади.

Кўрпачамни душманга,
Эланиб ҳам бутлайман,
Керак бўлса шайтондан,
Тиланиб ҳам бутлайман.

Не қилсам қиламанки,
Уйимда ризқ, қут бўлсин,
Болаларим қорни тўқ,
Ва кўрпачам бут бўлсин.

Роҳила меърожига,
Булут сузиб етмайди,
Дунё қўл чўзса, унинг
Ковушига етмайди.

Шунинг учун мен бу — мен,
Синиқ, майда Марҳабо,
Роҳила бу — Роҳила,
Яхлит, буюк авлиё.

Юксалмас ҳаёт йўлинг,
Минг текисла жўвада,
Кўрпачанг бут бўлса-ю,
Қалбинг бўлса увада.

НОШУКУР

«Мен бойманми, камбағал?»
Бир одам берди савол.
Расулуллоҳ дедилар:
— Уйингда нима аҳвол?

Қайнайдами қозонинг?
Кунинг қандай ўтади?
Уйингдаги емишинг,
Неча кунга етади?

— Уч кунлик овқатим бор,
Деб, у киши олди тан,
Расулуллоҳ дедилар:
— Унда сен — бойлардансан.

Ўйлаб қолдим: Мен кимман?
Етарли ҳар буюмим,
Қўплигидан йиртилмас,
Ўн йилда ҳам кийимим.

Емишнинг бир ойлигин,
Йиғиб, ғамлаб қўйганман,
Ёз мевасин қайнатиб,
Қишга дамлаб қўйганман.

Тўй-тўйчигим ўтмайди,
Бекарнай, беноғора,
Меҳмон кутсам етмайди,
Ўттиз бешта тоғора,

Ўлим бўлса, кўк кийиб,
Бир йил аза тутаман,
«Уч», «Етти», «Йигирма» деб,
Тўйдай меҳмон кутаман.

Меҳнат билан пул топиб,
Битта тўйда сочаман,
«Етмаяпти», деб яна,
Ҳасратимни очаман.

Ҳаёт бўлганларида,
Расул алайҳиссалом,
«Мен бойми ё камбағал?»
Дея сўрасам савол,

Деган бўлар эдилар:
«Бурнинг ерга ишқалгур!
Сенинг отинг — Исрофгар,
Сенинг отинг — Ношукур».

ДАМ ОЛГАНИ БОРАМАН

Уй тўла бола-чақам,
Юрагимга керак дам,
Шукур, чиқди нафақам,
Дам олгани бораман.

Ҳеч нимага ишлатмай,
Бир боламга ушлатмай,
Соғлигим учун атай,
Дам олгани бораман.

Бошқалардан нейим кам?!
Икки юз минг нафақам,
Ўн кунгина бўлса ҳам,
Дам олгани бораман.

Рангим қолди синиқиб,
Қовоқларим димиқиб,
Келайин бир тиниқиб,
Дам олгани бораман.

Учта болам — учта ғам,
Ҳали у, ҳали бу кам,
Бир яшашсин менсиз ҳам,
Дам олгани бораман.

Нотинч қизим рўзғори,
Эри нобоп, безори,
Эзди шунинг озори,
Дам олгани бораман.

Ўтирайми ғам ютиб,
Юрак ўйноғим тутиб?
Ҳаммасини унутиб,
Дам олгани бораман.

Четга суриб ғуссани,
Белга тутиб «пенса»ни,
Қошга қўйиб ўсмани,
Дам олгани бораман.

Келинлар пиширди нон,
Олдим сочиқ, дастурхон,
Бир яйрасин куйган жон,
Дам олгани бораман.

Ўсма қолмасин, вой-вой,
Райҳон, жанбил, «Авеер чой»,
Бир чўмилай бўлса сой,
Дам олгани бораман.

Олдим совуну, атир,
Хатто, чивинга раптор,
Чилвир олдим ювсам кир,
Дам олгани бораман.

Кўшнилардан айланай,
Хажга кузатишгандай,
Киришади пайдар-пай,
Дам олгани бораман.

Бири майиз обчиқди,
Бири асал собчиқди,
Тўлғазишди қопчиқни,
Дам олгани бораман.

Жойлаётсам чой, тузим,
Келиб қолди-ку қизим,
Мақтандим ёниб кўзим:
«Дам олгани бораман»!

Қизим сўради мендан:
— Пул келди қай одамдан?
— Давлат, деган «отамдан»!
Дам олгани бораман.

— Тавба, тавба! — деди у,
Юзида ёниб кулгу,
— Отангиз ўлганди-ку?!
— Дам олгани бораман.

Бу «отам» ҳеч ўлмади,
Мени ташлаб қўймади,
Ҳар ойда бир йўқлайди,
Дам олгани бораман.

Туққан боланг ҳам қайда,
Пул юборар ҳар ойда?
Ўша «Отам»дан фойда,
Дам олгани бораман.

Қанча болам бўлмасин,
Қанча суяб, суймасин,
Шу «отам»дан қўймасин.
Дам олгани бораман.

Қизим пўнғиллаб деди:
— Куёвингиз юборди,
Пул керак бўлиб қолди,
— Дам олгани бораман.

Дедим: «Эринг ичади,
Пул бердингми, сочади,
Шу сафар тинч кўй мени
Дам олгани бораман».

«Отам» деган: «Ишладинг,
Катта-катта тишлагин,
Соғлигингни тиклагин.
Дам олгани бораман.

Деди: «Пулсиз борсам гар,
Жанжал қилади баттар,
Борарсиз бошқа сафар...»
Дам олгани бораман.

Туриб олди «Беринг» деб,
«Қайтарамиз, келинг», деб,
Ўлади шу эрин деб,
Дам олгани бораман.

Дедим: «Сенга борлигим,
Тириклигим, соғлигим,
Керакмасми, жон қизим,
Дам олгани бораман.

У деди: «Нима қилай?
Пешонам бўлса шундай?!
Ё пул беринг, ё ўлай!
— Дам олгани бораман.

Шу эрингнинг дастидан,
Қутулмадим асти ҳам.
Одамдай қачон мен ҳам,
Дам олгани бораман?

Сенга шу пулми, ма ол,
Эрингга ёпишиб қол!
Кейин мен ҳам бемалол,
Дам олгани бораман».

Қиз пулни олиб кетди,
Чўнтакка солиб кетди,
Ҳамма иш қолиб кетди.
Дам олгани бораман.

Осмонга қараб сокин,
Юм-юм йиғладим секин:
Ғалвасиз жой бормикин?
Дам олгани бораман.

Йиғладиму юпандим,
Мана, ўтди бир куним,
Яна келади пулим,
Дам олгани бораман?

Нега қиламан «оҳ-воҳ»
«Отам» бор бошда паноҳ
Шу сафар, иншооллоҳ
Дам олгани бораман.

МЕН ЯШАЙМАН

Йиғлаб қолди бемор бояқиш,
Бир ойгина умри қолганмиш,
Дедим: «Ўша дўхтирга денг «Киш!»
Мен яшайман, худо хоҳласа».

Дейишса ҳам «дардинг бедаво»,
Айтинг: «Жоним эгаси Аллоҳ»,
Денг: «Ноумид бўлмайман асло,
Мен яшайман, худо хоҳласа».

Пичоқ тиқиб, ковласа оғриқ,
Бўлиб қолсам қоқсуяк, ориқ,
Гуноҳларимдан бўлиб фориғ,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Дерлар, гуноҳга — ғам кафорат,
Дард, ташвишли ҳар дам — кафорат,
Бунга саҳиҳ ҳадис кафолат,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Вужудимда бу дардим меҳмон,
Сийлаш керак меҳмонни мезбон,
Кузатаман ютсам ҳамки қон,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Яқинларим кўзи тўла ғам,
Дилларида изтироб, алам,
Дегим келар «ташвишми, шу ҳам»
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Биров ҳаққин еб юрсам куйинг,
Ёлғон-яшиқ деб юрсам куйинг,
Иймоним бор қувонинг, кулинг,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Битта ётган касал ўлгунча,
Кетиб қолар соғлардан қанча,
Бу дунёда ишларим шунча,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Бир ой бўлса, бир ой-да, ўртоқ
Шу вақтга ҳам шукур, беадоқ,
Мумкин қанча яхши иш қилмоқ,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Ўттиз кунда ўттиз минг дона,
Айтиш мумкин тасбеҳ, шукрона,
Вақтингизни чоғ қилинг, она,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Ака, ука, жигар, дўст, янга,
Сизларни ҳам қийнаб қўйдим-а,

Рози бўлинг хизматингизга,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Фақат кўрқманг сал чўчитворсам,
Кўзим юмиб индамай қолсам,
Бўлиб сокин, бедарду, беғам,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Буни ўлим деманг, илтимос,
Инсон яна тирилмоғи рост,
Бу вақтинча сукунат, холос,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Муҳими шу: гарчи беморман,
Ғам-азобдан тунлар бедорман,
Шу лаҳзада тирикман, борман,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Дард баҳона тозаряпман, деб,
Озсам, бўйга узаряпман, деб,
Борган сари тузалапман, деб,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

Мусибатдан ўчса ҳам хуши,
Яшаш керак умид-ла киши,
Ноумидлик шайтоннинг иши,
Мен яшайман, худо хоҳласа.

АФЛОТУННИНГ «ХОТИНИ»

Эрим деди: — Ишонсанг,
Бир дўстимга қарз бердим,
Қарз бердим, ҳам пулим,
Ҳам дўстимдан айрилдим.

Бу йил ўн йил бўлади,
Чопа-чопа толдим мен,
Эшигига пул сўраб,
Беш юз марта бордим мен.

Хотинининг олдига,
Аяси, сен, бориб боқ,
Дедим: — Билинг, дунёда,
Энг зўр савоб — қарз бермоқ.

Жаннатнинг эшигига
Ёзилганмиш бир ҳисоб:
«Садақага — ўн савоб
Қарз берганга юз, савоб».

Ҳикматларда: «Қарздорни
Бойигунча кут, деган,
Фақир бўлса, қистамай,
Қарз баҳридан ўт, деган».

Эрим деди: — Ҳозир бой,
Пулни бермайди, номард,
Машина, ҳовли олиб,
Уй солди қават-қават.

Қўрқиб кетдим: — Ё, тавба!
Бу қандайин жаҳолат?
Ўлса шунча қарз билан,
Охирати — ҳалокат.

Бордим ўша одамнинг,
Сўраб, уй-маконига.
Тушунтирдим, ўтириб,
Хотинининг ёнига:

«Айланайин, ўртоқжон,
Эр — пошшо, биз — вазирмиз.
Киролмаймиз жаннатга,
Турса шунча қарзимиз.

Қарздор қарзин узмаса,
Бўлиб туриб имкони.
Қабул бўлмайди, ҳатто,
Қилган хайру эҳсони.

Сиз эса, уй қурибсиз,
Машин олибсиз, мана,
Қарз узишнинг ўрнига
Тўй қиляяпсиз яна.

Биламан, ожизамиз,
Эрга етмас кучимиз.
Аммо ҳар не қилиб ҳам,
Йўлга солмоқ бурчимиз.

Болам-чақам, деб юрар,
Шўрлик эр, не қилмасин.
Секин айтинг акамга:
Охирати куймасин».

Қайтдим. Дедим эримга:
— Бошқа сўраманг қарзни
Хотинига етказиб
Кўйдим суннату фарзни.

Обкелмаса, қайгурманг,
Бўйнида қарз жавоби.
Қай чўнтакда юрмасин,
Сизга шу пул савоби.

– Ўзим яхши эканман,
Деди, эрим, кўнгли тўқ,
– Ўйлаб кўрсам бировдан,
Ўн беш тийин қарзим йўқ.

Машинам бор, уйим бор,
Бор мрамардан ҳовузим,
Ҳовлимда савлат тўкиб,
Юрар бир жуфт товусим.

Мен дедим: — Шошмай тулинг,
Ҳисоб-китоб қилишми?!
Олдим тўлов қоғозлар
Соладиган идишни.

Дедим: — Қарзсиз чироқдан,
Иссиқ сувдан тўққиз минг,
Зангор олов тўрт ойга,
Ўн беш минг мулла жиринг.

Уч-тўрт марта қатнади,
Шўринг қурғур тўрт ходим,
«Кейинги ой бераман»,
Деб, қутуласиз доим.

У деди: — Тўй қиляпман,
Вақтим йўқ бош қашлашга,
Дедим: — Кафолат борми
Яна бир ой яшашга?

Чироқсиз бир яшанг-чи,
Қоронғуда қоласиз,
Ювинмай юришга-чи,
Қанча чидай оласиз?

Эрим деди: — Бир юртда
Сув, чироқ эмиш текин.
Дедим: — Улар ўз юртин
Таласа, талайверсин.

Ниманики хор қилсак,
Ўшанга бўламиз зор.
Ҳисобли дўст айрилмас,
Деган, мақоллар ҳам бор.

Бемалол ишлатяпсиз,
Олишда олар жоним.
«Тўла» деса, қочасиз
Беришда чиқар жоним.

Гўё бу неъмат, шундоқ
Ариқчада оқади.
Ўйланг, бундан қанча жон,
Бола-чақа боқади.

Бу ҳам қарз-ку, бермасдан,
Судраб юрсангиз яна,
Қанча одам вақтида
Ололмайди мояна.

– Ўлиб кетаяпманми,
Турасан шунча заглаб?
– Қалай экансиз?! – дея
Узоқдан бошладим гап:

– Дор ўйнаб кўрганмисиз?
Ўйнайсиз ҳали, шошманг,
«Нима, мен дорвозмидим»,
Дея, тутоқиб шошманг.

Ҳали бир дор ўйнаймиз,
Пулсиротнинг устида,
Харидор бўлиб дўзах,
Чапак чалар остида.

Дунё яшалиб, эскиб,
Сўнгги куни келган дам,
Биронта ҳам қолмайди,
Дорга чиқмаган одам.

Бунда дорбоз йиқилса,
Тушади ерга шундоқ,
У дор ости – жаҳаннам,
Оловли катта ўчоқ.

На чекиниб, на қочиб,
Бирон қилиқ қиб кўринг,
«Бор, чиқмайман дорингга,
Дорвозмидим», деб кўринг.

«Чув туширдим, боладим»,
Деб, қилган бўлсак роҳат,
Энди ўша қил йўлда
Кўрсатамиз маҳорат.

Илдам, чопиб ўтади,
Инсофли фақирми, бой
Ўғри, судхўр, ҳаммадан,
Қарздорларнинг ҳоли вой.

Уларга минг йиллик йўл,
Тайёрага чиқолмас,
«Фордми», «Мерседес», «Тико»
Сайёрага чиқолмас.

Бу йўлда манзилингга,
Киракашлар элтмайди,
Бунда «Боинг» ва ҳатто,
Ракетанг ҳам кетмайди.

Ўрнимга ўтиб бер, деб,
Ёллаёлмайсан киши.
Бу ҳар ким, ҳар бир жоннинг.
Ҳақиқий шахсий иши.

Бирор мадад, ёрдам йўқ,
Ҳар ким ўзи ўтади,
Шунда қарздорнинг қарзи
Оёғидан тутади.

Эрим кўрқиб деди: — Бас!
Пулни олу, даф бўлгин,
Газми, сув, чироғингга,
Тўлагину «хап» бўлгин.

Тек қўйса, эрингаям,
Панд-насиҳат қиласан,
Афлотуннинг «хотини»,
Ҳар балони биласан.

— Ислом тамаддунининг
Марказида яшаб ҳам,
Ўлибманми, Бухорий
Ҳадисларин билмасам?!

Қарзни тўладик, бизга
Марҳамат қилди Аллоҳ,
Пулсирот балосидан,
Кутулдик, иншооллоҳ.

Энди қурбонлик учун
Битта қўзи олайлик,
Эрим деди: — Динозавр
Сўйиб қўя қолайлик.

Кула-кула, пишириб
Қўшниларга шу куни
Ҳолвайтар тарқатдим мен —
Афлотуннинг «хотини».

«Дардинг бўлса бўлсину,
Аммо қарзинг бўлмасин»,
Дея матал тўқиган
Донишмандлар ўлмасин.

ҚЎШНИЛАР ҲАҚИДА РИВОЯТ

Бой билан мискин киши
Қўшни эди бир замон,
Бир-бирларига доим,
Оқибатли, меҳрибон.

Ҳатто, болалари ҳам,
Бирга эдилар ҳар чоқ,
Гоҳ у, гоҳ бу ҳовлида,
Ўйнашиб қувлашмачоқ.

Бой биларди, қўшниси,
Яшарди камтар, юпун,
Дастмоеси — бир арқон,
Териб сотарди ўтин.

Не бўлар ўтин пули,
Ахир, уйда саккиз жон?!
Бой камбағал қўшнига,
Қилиб турарди эҳсон.

Бой ўйларди: «Болалар
Гоҳида урушганда,
Берган нарсаларимни,
Қилмасинлар писанда».

Ҳеч бир жонга билдирмай,
Ул, бул олиб бозордан,
Киргизиб турар эди,
Бегона хизматкордан.

Ўйларди: «Ҳар нарсамда,
Ҳаққи бор қўшнимнинг ҳам,
Топганимни у билан,
Кўришим керак баҳам».

Бойнинг ёрдами билан,
Қутга тўлиб айвони,
Ўтинчининг ҳар куни,
Қайнар эди қозони.

Ўтинчи бу эҳсоннинг
Кимданлигин биларди,
Дастурхонда пинҳона,
Бойни дуо қиларди.

Бир куни бой иш билан,
Узоқ бир юртга кетди,
Ё Қашқар, ё Мисрға,
Ва ёки Туркка кетди.

Сафари сал чўзилиб,
Ўзга юртда қолди бой,
Чарчаб қайтди уйига,
Бўлганида олти ой.

Хотинига «обқўй» деб,
Ақча берди халгада,
Деди: «Бу Ҳажнинг пули,
Жўнайман шу ҳафтада».

Хотинидан сўради,
Ечаётиб маҳсини:
— Тинчликми маҳаллада?
Қўни-қўшни яхшими?

Ўтинчи қўшни қалай?
Болалари омонми?
Хотини деди: — Яхши,
Бунча койитманг жонни.

Бир қизчаси ўлганди,
Қабристонга элтишди,
Шундан кейин негадир,
Бирдан бойиб кетишди.

Ўғлингиз кирган экан,
«Бу ёққа кел», демабди,
Еяётган гўштидан,
Бирон тишлам бермабди.

Болам егиси келиб,
Йиғлаб кирди уйимга,
Ўшандан бери ўйлаб,
Етолмайман ўйимга.

Мўьмин одамнинг, ахир,
Бўлмасми қўли очиқ?
Қўшнингиз бойиб кетгач,
Бўлиб қолди қизғанчиқ.

Бой шод бўлди, ҳарқалай,
Ўтинчи оч қолмабди,
Аммо гўштни боладан,
Қизғангани бўлмабди.

Бой сафардан қайтганин
Ён қўшниси билди-ю,
Зиёрат қилиш учун
Бойникига чиқди у.

Саломлашиб, ўтириб,
Суҳбатлашгандан кейин,
Бой деди қўшнисига:
— Бир гапим бор, айтайин.

Гўшт еб турган экансиз,
Кирган экан ўғилчам,
Хафа бўлибди унга
Бермапсиз бирор тишлам.

Ўтинчи дебди: — Узр,
Эй, қўшнижон, айб менда,
Бир ой жуда қийналдик,
Сиз сафарда юрганда.

Ўзим бетоб бўлгандим,
Ҳаловатим бузилди,
Оч қолдик, бир қизчамнинг,
«Нон», деб жони узилди.

Бир неча кундан кейин,
Қўлимда арқон билан,
Далага чиқдим, уйга
Зора қайтсам нон билан.

Ҳаром ўлган бир эшак,
Чиқди шундоқ йўлимдан,
Болаларимни эслаб,
Бир гап ўтди кўнглимдан:

«Очликдан ўлди қизим,
Хотиним ҳам ўсалдир,
Эй, Аллоҳ! Энди бизга
Бу ўлакса — ҳалолдир».

Олиб келдим уйимга,
Шу эшакни нимталаб,
Тузлаб қўйдим бир хумга,
Гўштни бурда-бурдалаб.

Ҳаромлигин билганда,
Ўғлингиз «гўшт» демасди,
Бизга ҳалол эди-ю,
Сизга ҳалол эмасди.

Очликдан болаларим,
Бўлди суягу, тери,
Емишимиз ўша гўшт,
Мана, бир ойдан бери.

Кўшнисин кузатди-ю,
Бойдан чиқди иситма:
«Сафарга бормай ўлай,
Нима қилиб қўйдим-а?!»

Шуларга ташлаб кетсам,
Егулик бўлмасмиди,
Оч қолмаганда, балки,
Қизалоқ ўлмасмиди.

Ўлакса еб ўтирса,
Очликдан қўшним мени,
Каъбада Ҳажу, Умра,
Қилишимдан не маъни?»

Бой Ҳаж пулин чиқариб,
Ўтинчига тутқазди,
Болаларин ҳам унинг,
Атрофига ўтқазди.

«Лаббайка», деб Каъбанинг,
Қилгандай тавофини,
Етти марта айланди,
Уларнинг атрофини.

Уч кундан сўнг ҳожилар,
Кетишди Ҳаж қилгани,
Кетишди Аллоҳ учун,
Мол, жонин харж қилгани.

Уч ой деганда, бир-бир,
Қайтиб келди ҳожилар,
Дўконда бойни кўриб,
Ҳайрон бўлишди улар:

— Ҳожим, Каъбатуллоҳдан,
Қачон қайтиб келдингиз?
Қанот чиқдимми ёки
Шамол бўлиб елдингиз?

Ахир, айтгандингиз-ку:
«Ўн-ўн беш кун қоламан,
Сизлар бораверинглар,
Сиздан кейин бораман».

Биздан берворгандингиз,
Совға-саломли тугун,
Элтиб бермоқчи эдик,
Уйингизга шу бугун.

Бой ҳайрон, дерди: — Ахир,
Борганим йўқ, Ҳажга ман.
Ҳожилар унинг сўзин,
Олишмасди асло тан.

— Ахир, Каъбатуллоҳни,
Бирга тавоф қилдик-ку,
Намоз вақтида беш вақт,
Ёнма-ён ўтирдик-ку.

Ёлғон арафа куни,
Етиб бордик Минога,
Арофатда ўтириб,
Хитоб қилдик Аллоҳга.

Дуо қилиб ўпдингиз,
Ҳажарул асвадни ҳам,
Бирга қурбонлик қилдик,
Бирга қирқдик сочни ҳам.

Ҳожим, омонатингиз,
Мана, тугунни олинг,
Йўлда чарчаб қолибсиз,
Биз кетдик, яхши қолинг.

Бой йиғлар эди фақат,
Тилига сўз келмасди,
Кўлида тугун, унда,
Не борлигин билмасди.

Бой тугунни бағрига,
Босди-ю, чопди уйга,
Кўриб турган одамлар,
Бари эргашди унга.

Фаришталар туккан бу,
Тугунда не, ё, Аллоҳ,
Жойнамозми, китобми,
Либосми, ё тўтиё?

Уйга кирди, юраги,
Питирларди мисли қуш,
Тугунни очса, заррин
Ҳарфли қора – Каъбапўш!

«Аллоҳу акбар»! дея,
Йиғлаб қилди муножот:
«Бир гуноҳкор банданга,
Робим, бу не иноят?!

Ахир, нодонлигимдан,
Сўлдирдим гул гунчасин,
Бўйнимда-ку уволи,
Ён қўшнимнинг қизчасин».

Бой йиғларди «Кечир» деб,
Не қиларин билмасди,
Ҳожи бўлдими, бунга,
Ишонгиси келмасди.

Аллоҳ бир фариштани,
Ўшатиб қўйиб бойга,
Туширган бўлса не тонг,
Ҳожилар турган жойга.

Бой тусида фаришта,
Бажариб Ҳаж амалин,
Берган бўлса не ажаб,
Совғали тутунчагин.

Мушки анбар исига,
Тўлди бойнинг ҳовлиси,
Йиғилди узоқ-яқин,
Ва ўтинчи қўшниси.

Бой деди: «Эй яхшилар!
Кўп эди каму-кўстим,
Мени Ҳажга юбориб,
Ҳожи қилган — ён кўшним».

Бой кўшнисин кучоқлаб,
Одамларга билдирди,
Кўшни томон деворга,
Каъбапўшни илдирди.

Кўзга суриб одамлар,
Ўғдилар Каъбапўшни,
Ҳақ наздида шунчалар,
Азиз эканми кўшни?!

Ўша куни тиниқиб,
Ҳожи — бой қолди ухлаб,
Тушида Каъба ўзи,
Келганмиш уни йўқлаб.

Бойни ўтқазиб кўйиб,
Бармоғига деб «Сана»,
Атрофида етмиш бор,
Айланётганмиш Каъба.

Хуллас, Иброҳим қурган,
Каъбани ким билмайди?
Бу тош уйда Ҳақ ўзи,
Истиқомат қилмайди.

Ана байт, ана Каъба,
Қодир бўлсанг чоп, югур,
Аллоҳ ўзи қурган уй
Мўъминларнинг қалбидир.

Уларга бир назар сол,
Бири турар нурланиб,
Илму маърифат ила,
Тўлиб-тошиб, ҳурланиб.

Бири илмсизликдан,
Қоп-қоронғу, шипшийдам,
Бирида фаҳш, зинога,
Даъват қилади шайтон.

Сизни шу Каъбаларга,
Чорлайман эй, ҳожилар,
Ҳаммамиз йиғилишиб,
Қиламиз катта ҳашар,

Ким маблағи, ким кучи.
Ким илм билан келсин,
Ким ҳунар, ким ширин сўз,
Ким билим билан келсин.

Бу уйни тиклаш Каъба
Тиклаш билан баробар,
Ҳожиликни, шу қутлуғ
Уйдан бошланг, биродар!

ДУТОНАЛАР ҚИССАСИ

Нигора-ю, Наргиза,
Ва Раъно учта ўртоқ,
Синфдошлар ичида,
Эдилар жуда иноқ.

Улғайишгач, айланиб
Палахмоннинг тошига,
Раъно тушди тошкентлик
Битта қариндошига.

Нигора-ю, Наргиза,
Қолишди Андижонда,
Бир-бирларин кўролмай,
Юришарди армонда.

Уларнинг орасида,
Гўзали эди Раъно,
Шундай қиз тушган йигит,
Чиқди ароқхўр, бало.

Бир ёғи мусофирлик,
Келмади ҳеч омади,
Эри сотиб ичмаган
Тўшаги ҳам қолмади.

Қизларин бўйи етган,
Ажрашайин деса шарт,
Шу ҳолига Раънога,
Илашибди ёмон дард.

Яхши ҳам бор телефон,
Гаплашар уч дугона,
Энди нима қилади,
Шўрлик Раъно бечора?

«Операция мумкин,
Аммо хавfli, кам қонинг,
Бир миллион аqча керак,
Сақлаб қолиш-чун жонинг».

Дўхтирларнинг гапидан,
Унинг кўнгли бўлди кир,
«Қаердан пул топаман,
Ўларканман барибир».

Бу хабарни эшитиб,
Дугоналар йиғлашди,
Наргиза Нигорани,
Чақирволиб кенгашди.

— Қандай қараб турамыз,
Сўнса шундай ойимиз?!
Синфдошлар ичида,
Йўқми бирор бойимиз?

Наргиза деди: «Бор-ку,
Лайли билан Ойзода,
Тилла олиб сотади,
Иккиси ҳам бозорда».

Кўнгил қашшоқ бўлса-чи,
Бўлган билан бойлик, пул,
Бир синфда ўқиган,
Олти ўртоқ, олти хил.

Улар: «Бор пул савдода»,
Деб баҳона айтишди.
«Аллоҳ раҳмини есин»,
Дейишди-ю, қайтишди.

Нигора деди йиғлаб:
— Қаердан пул топамиз?
Наргиза деди: «Менинг,
Узугимни сотамиз.

Беш юз минг пул бўлади,
Бор, ана, уни сотдим».
— Эринг сўраб қолса-чи?
— Дейман, «уни йўқотдим».

Нигора деди: — Раъно
Менинг ҳам бир жигарим,
Мен ҳам шоҳонагимни,
Келаяпти «йўқотгим».

— Никоҳ узугингни-я?
Мумкин эмас, бунақа.
— Шу узугим Раънонинг
Бош-кўзидан садақа.

Наргиза деди: — Тўхта!
— Ундай қилма, ўртоқжон,
— Агар шундай қилмасам,
Йиғилмайди бир миллион.

Шу бугун шу узукни.
«Йўқотаман», албатта,
Бундан зўрин Аллоҳим,
Насиб қилсин жаннатда.

Узукларнинг нархини,
Ерга уришиб тоза,
Сотволишди бозорда,
Лайли билан Ойзода.

Шу кун йўл мошинада,
Раънога нақд «гул» кетди,
Бир халта олма-туршак,
Ва бир ўрам пул кетди.

Хабар қилишди, Раъно
Чиқиб турди йўлига,
Киракаш Раҳматилло,
Элтиб берди кўлига.

Хабар келди: «Нарсани,
Олдим Раҳматиллодан,
Агар мендан қайтмаса,
Қайтсин сизга Аллодан».

Дугоналар хурсанд, шод,
Чехралари яшнайти,
Дейишар, иншооллоҳ:
«Раъно энди яшайди»!

Севинчдан йиғлашди ҳам,
Йўлда икки дугона,
Келиб қолди икки «бой»
Лайли билан Ойзода.

— Қаранг, бу жинниларни,
Дея, улар кулишди,
— Узугидан айрилиб,
Йиғлаб ўтиришибди.

Шу куни бу дунёда,
«Соғлар» жуда кўп эди,
Аммо шу «жинни»лардан,
Бахтлироғи йўқ эди.

Узуги «йўқолган» кун,
Қувноқ эди Наргиза,
Эри деди: «Пул йиғиб,
Зўрға олган эдинг-а»!

Нигоранинг эри лол,
Нурга тўлганди олам,
«Шунча хурсанд юрарми,
Узук йўқотган одам?..»

Шу кун жаннат эшигин,
Ким очди-ю, ким ёпди?
Маҳшаргоҳда билинар,
Ким йўқотди, ким топди?

«ДАРАХТЛАР»

Йиғлаб сўз бошлади бир аёл,
Тикволиб кўзимга кўзини,
Кошки бир доно гап айтолсам,
У шўрлик юпатса ўзини.

У деди: «Мен ҳам бир аёлман,
Мен ҳам бир хонадон келини,
Илоҳий ҳикмат бор: Аёллар
Ҳаромдан сақлайди эрини.

Турмушга чиқдим, «Пирим», деб
Эримнинг қўлини ушладим,
Муҳаббат тахтига ўтқазиб,
Қулдайн хизматни бошладим.

Тутардим пок, шинам, озода,
Уйиму боламу, жисмимни,
Мен фақат уни деб яшадим,
Унутиб ўзимнинг исмимни.

Пардозли юрардим туну кун,
Мизғирдим бир лаҳза кечаси,
Олдимда «бурнини тортарди»
«Мен» деган японнинг гешаси.

Лайли ва Мажнундай яшадик,
Ўттиздан ошиб, қирқ ёшгача
У деди бир куни: «Барибир,
Кўчанинг аёли бошқача.

Биттаси суйкалса «севдим» деб,
Биттаси май тутиб қўймайди,
Биттаси раққоса, силкиниб,
Мен учун арабча ўйнайди.

Қилган ҳар қилиғи ёқимли,
Чиқмай ҳам кўр тўғри йўлингдан.
Сен — яхши аёлсан, афсуски,
У ишлар келмайди қўлингдан».

Лол қолдим, шу менинг эримми?
Билмасдим қай дўстга сўзлашни,
Не дейсиз, ўттиз уч ёшимда,
Ўргандим арабча ўйнашни.

Ўзимни ҳар куйга солсам ҳам,
Эримнинг ҳеч кўнгли тўлмади.
Мен пир, деб сиғинган одамни,
Ҳаромдан қайтариб бўлмади.

Билдимки, яшасанг тескари,
Нур соя кетидан чопаркан,
Эрим бир ит экан, ит зоти,
Боғда ҳам ахлатни топаркан».

Бу аёл бир таскин изларди,
Минг шукур, қалб қалбни танийди.
Шунча «касб» ўрганган аёлга,
Сабрни ўргатсам, қанийди.

Дедимки: — Никоҳ-ла эрингиз,
Сизга жон, жисми-ла боғланди,
Ака ё ука, ё отадай,
Қариндош, жигарга айланди.

Адашиб, бир гуноҳ қилганда,
Ким ота обрўсин тўкади?
Нуқсону айбини яширмай,
Қай сингил акани сўкади?

Биз — замин, эркаклар — дарахтдир,
Дарахтнинг дайдиси бўлмайди,
Шу шилқим шамоллар ёмон-да,
Тинчгина яшашга қўймайди.

Дарахт-да, гоҳ тутиб шўхлиги,
Ҳар елни қучгиси келади,
Томири тупроқда бўлмаса,
Осмонга учгиси келади.

Гоҳ шамол увлаб дер: «Менингсан,
Заминдан суғуриб оламан»,
Дарахт дер қайишиб: «Керакмас,
Қадрдон тупроқда қоламан».

Бу унга қисмат, гоҳ эгилиб,
Гоҳ синиб, зарбага тутилар,
Гоҳида қарсиллаб йиқилиб,
Бу дайди шамолдан қутулар.

Арзонга тушмайди ҳар шамол,
Суяйсан ўзини тутгунча,
Эй, замин! Сен, шуни билгинки,
Шамоллар мавсуми ўткинчи.

Аёлнинг юзлари ёришди,
Айтдики: — Ечилди кўп тугун,
Дунёда шунча йил яшагач,
Эримни танидим шу бугун.

Тегишдим: — Эрингиз ит бўлса,
Вақтида овқатин есин-да,
Вақтида эркаланг, вақтида
Кўйворинг, бир «дайдиб» келсин-да.

«ДАФТАР»

Рўзғорда кўп гап ўтар,
Айтолмайсан барисин,
Илоҳо, эркак зоти,
Ҳалим бўлиб қарисин.

Ҳали ёшман дейди-ю,
Сал нарсага жаврайди,
Ўғиллар ишидан ҳам,
Бир камчилик ковлайди.

Мундоғроқ чиқиб қолса,
Келинлар қилган овқат,
Дер: «Шу уйда овқат еб,
Асло қилмадим роҳат».

Дазмол урмаган бўлсам,
Пайпоғига бир бора,
Дейди: «Шундоқ яшадим,
Ўттиз йил мен бечора».

Тавба, қандай одам бу,
Ўз обрўсин тўкади,
Кечқурун ачом қилиб,
Кундуз куни сўкади.

Энди мендан кўради,
Тонса, кўзин «ўяман»,
Ҳар соҳага биттадан,
Дафтар тутиб қўяман.

Бу дафтарга ёзаман,
Йил, ой, соат, кунини,
Шундай қилиб бу эрнинг,
Ўчираман унини.

Ҳар хонага мих қоқиб,
Битта дафтар осаман,
У имзо чекади, мен,
Бармоғимни босаман.

Хуллас, бошланди тартиб,
Сўкишлар ҳам тийилди,
Ҳар кунги тоза либос,
Имзо чекиб кийилди.

Ҳовли учун бир дафтар,
Қўл қўяр тозаликка,
Ҳаммом учун бир дафтар,
Шинам, озодаликка.

Ошхона дафтарига,
Имзо чекар «ширин» деб,
Гоҳо қўшиб қўяди,
«Раҳмат сизга, келин», деб.

Еб туриб ҳам маърайди,
Эрим қўйми, билмасам,
Тинчимасди қулогим,
Бир ишниям қилмасам.

Кулсангиз ҳам айтайин,
Гап эшитиб тўйдим мен,
Ётоққаям бир катта,
Дафтар тутиб қўйдим мен.

Бу дафтарга ёзилар,
Қандай жойда ётгани,
Қандай «туш»лар кўргану,
Қандай тонглар отгани.

Эрталаб дедимки: — Бу,
Ётоқхона дафтари,
Ёзиб қўясиз бунга,
Тунда бўлган гапларни.

Эрим деди: — Ё, тавба!
Бўлдингми жинни-минни?
Мабодо келинларинг
Ўқиб-нетиб қолса-чи?

Дедим: — Тавба ҳар ишни,
Қинғирига оласиз,
Ручкани бериб тулинг,
Бундай қилиб ёзасиз.

У деди: — Энди тўхта,
Менга бергин ручкани,
Бу гапни сен бошладинг,
Мен қўяман точкани.

У ручкани олди-ю,
Бирпас бошин қашлади,
Мийиғида бир кулиб,
Секин ёза бошлади:

— Чопа-чоплар тугади,
Кундуз тугаб, келди тун,
Ҳар бандага бу муддат,
Роҳат-фароғат учун.

Ётоқхонам сокин, тинч,
Ой мўралаб турибди,
Ёнгинамда бир парий,
Соч ўриб ўтирибди.

Эгнида ҳарир либос,
Кўринади бадани,
Жисмидан таралган ис,
Маст қилади бандани.

Дедим: — Вой-вой, бас қилинг!
Ёзадиган гапми шу?
Деди: — Бу менинг гапим,
Хижолат бўлманг, сулув.

Эрим менга бир кулиб,
Қисиб қўйди кўзини,
Давом этди ёзишда,
Билганини ўзини:

— Тагимда оппоқ чойшаб,
Бошимда юмшоқ ёстиқ,
Аллоҳнинг жаннати ҳам.
Эмасдир бундан ортиқ.

Фақат меҳр изҳори.
Шивирлашлар сеҳрли,
Бу хонада «салом»дан
«Хайр»гача меҳрли.

Деворининг ҳар гишти,
Ҳар бурчаги гуллайди,
Бу хонанинг полидан,
Шифтигача куйлайди.

Бу уйдаги ҳар туйғу,
Ҳар сўз тўғри, рост бўлар,
Бу уйга кирса ишқдан,
Микроблар ҳам маст бўлар.

Ўсиб шифтга интилар,
Гиламининг гули ҳам,
Чўғдай ёниб туради,
Ўчоғининг кули ҳам.

Бу хонанинг бир ўзи,
Рассом, шоир, бастакор,
Меҳмонхонанг, ошхонанг,
Шу хонага хизматкор.

Шу хона дафтарига,
Олсанг гар «икки» баҳо,
Бошқа дафтарларингни,
«Беш» қилолмайсан асло.

Доно бўлсанг, эй аёл!
Шу дафтарга «беш» ол-чи,
Бундан ташқаридаги,
Ҳамма гаплар бекорчи.

Дедим: — Уятсиз одам!
Сиз бешарм ёзувчи,
Бу дафтарни келинлар,
Кўриб-нетиб қолса-чи?..

Деди: — Бу дафтар ибрат,
Бўлсин келин, қизларга,
Ўқиган ҳарки одам,
Ҳавас қилсин бизларга.

Ҳамма ўзимизники,
Бунда душман, фаним йўқ,
Билиб қўйгани яхши,
Шариатда шарм йўқ.

У сўнгги сўзни ёзиб,
Дафтарга қўйди баҳо,
Қўлимга бераётиб,
Тагига чекди имзо.

Қушдай сайраётгандим,
Ўйланиб қолдим бирдан,
Не бўлса ҳам шу одам,
Рози бўлсин-да мендан.

Илоҳий ҳикматларда
Ўқигандим ўзим ҳам:
«Чиқишмасин аёллар
Эрларининг сўзидан.

Эр тўшакка чақирса,
Келмаса хотин агар,
Лаънат айтиб турармиш,
Тамоми фаришталар».

Ўша кун келинларим,
Йиғилишганда илк бор,
Шеъримни ўқиб, дедим:
— Ҳушёр турунг, дафтар бор!

Эришайин десангиз,
Аллоҳнинг раҳматига,

Эринчоқлик қилманг ҳеч,
Эрингиз хизматига.

— Биз дафтар тутмаганмиз,
Дея, улар кулишди,
Дедим: «Бу дафтар нима?!
Ундан зўри турибди.

Иккита елкангизда,
Ўтириб фаришталар,
«Номаи аъмол» дея,
Тўлдиришяпти дафтар.

Бу илоҳий саҳифа,
Сўнгги кунинг ёпилар,
Кейин ҳисобот учун,
Маҳшаргоҳда очилар.

Ўша кун у дафтарни,
Битта фаришта келиб,
Ўнг ё, чап ёнингиздан,
Узатади «ўқи» деб.

Истардим, не қилсак ҳам,
Иймонимиз эш бўлсин,
Фаришталар ёзётган,
Дафтаримиз «беш» бўлсин.

ОМОНАТ

Катта бозор олдида,
Уста Олим дўкони,
Қор, ёмғирдан паноҳдир,
Олдидаги айвони.

Баъзи бир бозорчилар,
Қилиб олишган одат,
Тугун, қоп, халтасини,
Қўйишади омонат.

Уста чархлайди пичоқ,
Ёнида бир ўғлони.
Гоҳида омонатга,
Тўлиб кетар айвони.

«Қайтаётиб оламиз,
Майлими, уста ака»?
Ўғлин гаши келади:
«Йўл йўқ оёқ босишга».

Уста кулиб қўяди,
Нурга тўлади олам,
— Феълингизни кенг қилинг,
Савоб бўлади, болам.

Дунёвий ё ухравий,
Илми йўқ бу одамнинг,
Олим бўлса зиёга,
Тўлдирарди оламини.

Ҳар тонг намоздан кейин,
Толиб билиб ўзини,
Ўқийди Қуръон билан,
Ҳадиснинг мазмунини.

Доим мутолаадан,
Кўнгли нурга тўлади,
Ўйлайди: «Дунёда илм
Бўлмаса не бўларди?!»

Олим, таржимоннинг ҳам,
Йўқдир асло армони,
Буни бошлаган доно
Подшоҳнинг фармони».

Яхшиликни ўргатар,
Бу китоблар ҳар маҳал,
Уста билар илмдан
Аввал туради амал.

Ўзининг билганича,
Ўқиб дуо қилади,
Подишо-ю олимни
Кўшиб дуо қилади.

Яшар доим бу одам,
Ажру савоб фикрида,
Икки қўли ишда-ю,
Тили Аллоҳ зикрида.

Бир кун унга қолдирди,
Янги қишлоқлик полвон,
Қора елим халтада,
Икки дона «бўлка» нон.

Бозор тугаб, кеч кирди,
Ҳали турибди нонлар,
Уста дер: «Нонин полвон,
Эртага келиб олар».

Эртасиям келмади
Омонат қўйган полвон,
Ё эсидан чиқди, ё,
Касал бўлди, иссиқ жон.

Қийин экан бировнинг,
Омонатин сақламоқ,
Топшириш керак қандоқ,
Олган бўлсанг, ўшандоқ.

Уста ташвишда: «Нонлар
Моғорлаб қотмасайди»,
Хотини ўйлар: «Нонни,
Кучоқлаб ётмасайди».

Эртаси ҳам келмади.
«Бўлка» нон қўйган полвон,
Ўзлари еб қўймаса,
Қотиб қолар энди нон.

Еб бўлмас ҳолга тушса,
Тутар мени уволи,
Яна бу нон — омонат,
Бир банданинг ҳалоли.

Эски нонни ейишиб,
Келиб қолса, деб, полвон,
Ҳар куни тонгда чиқиб,
Уста олди янги нон.

Беш кун, ўн кун, ўн беш кун,
Такрорланди шу ҳолат,
Бу уйда тандир нони,
Ейилар эди фақат.

— Бугун ҳам «бўлка» нонми?
Ўғлин битди тоқати,
— Сақлаш керак, ўғлоним,
Бировнинг омонати.

Омонат тартиби — шу
Эмас шунчаки эртак,
Қандай олинган бўлса,
Шундай қайтариш керак.

Гарчи соғинишганди,
Ҳаммаси тандир нонни,
Иссиғида ейилса,
Яйратар эди жонни.

Нон ичига хотини,
Соларди ёғу, жизза,
Оҳ-оҳ, пиёзли нонлар,
Пишганда бўлар мазза!

Уста дер: «омонатни,
Топширмагунимча то,
Нон ёпмай тулинг, «бўлка»
Қолиб кетмасин, пошшо».

Кунлар ўтди-ю полвон,
Бир ойдаям келмади,
Шу вақтгача оила
Тандир нонин емади.

Бир куни уста олим,
Қарамай ҳеч қаёққа,
Янги «бўлка» нон олиб,
Кетди Янгиқишлоққа.

Суриштириб, қидириб,
Зўрға топди полвонни.
Ўша елим халтада
Топширди юмшоқ нонни.

Енгиллашиб, осмонга
Учиб қайтарди гўё,
Ўзга ҳақин емоқдан,
Ўзи асрасин Худо.

Полвон дер хотинига:
— Қара, кетмапти тафти,
Зўр нон олган эканман,
Бир ойда ҳам қотмапти.

Ишлар битсин, бозорга,
Яна тушиб қоламан,
Бир ой еймиз, шу нондан,
Ўнта-ўнта оламан.

Уста бу омонат деб,
Қанча куйдирганин жон,
Билмай ҳам қолди содда,
Янгиқишлоқлик полвон.

МУНДАРИЖА

Ватан ҳақида сўз	3
Катталарга насиҳат	6
Бировнинг боласи уйимда	10
Ўғил боланг — бировнинг хасми	13
Қизим, қайнонанг — тилло	16
Куёвимга илтижо	19
Мурасасиз келинлардан дод!	22
«Асал ойи»	25
Қутулсан	29
Қуда бўлдик...	33
Сезгир она	36
Тасалли	38
«Тадбиркор» аёл	43
Навоийга қўшни бўлсам...	48
Яшашни ўргатаман	50
Ўзингизни эҳтиёт қилинг	54
«Ушабтуринг»	58
Замонавий эртак	62
Иккинчи китоб	66
Дўстимиз Иззатиллонинг пўстинига	69
Энг гўзал ҳадис	71
Йиртиқ камзул	75
Икки сандиқ «сеп»	79
Қумга қўмилган одам	85
Узатилаётган қизга ота дуоси	90
Жаннатдаги «кундошим»	97
Гулдаста — 1	104
Гулдаста — 2	109
Эрим билан дам олдим	114
Уйимдаги «шпион»	116
Гап	121
Онамни кўргани бораман	126

Келиним келин олди	129
«Хўп-хўп»	134
Кўрпача	138
Ношукур	142
Дам олгани бораман	144
Мен яшайман	151
Афлотуннинг «хотини»	154
Кўшниллар ҳақида ривоят	163
Дугоналар қиссаси	177
«Дарахтлар»	184
«Дафтар»	189
Омонат	198

Адабий-бадиий нашр

МАРҲАБО

Афлотуннинг хотини

Муҳаррир *Ж. Кароматов*
Мусахҳиҳ *М. Ишонхонова*
Мусаввир *Б. Зуфаров*
Техник муҳаррир *Л. Хиждова*
Саҳифаловчи *Л. Абкеримова*

Нашриёт лицензияси АІ № 158, 14.08.2009.

Босишга 2015 йил 22 апрелда рухсат этилди.

Бичими 60×90^{1/32}. Офсет қоғози.

«Таймс Тад» гарнитураси. Шартли босма табағи 6,5.

Нашр табағи 5,93. Адади 5000 нусха.

Буюртма № 15-358.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг

«O'zbekiston» нашриёт-матбаа ижодий уйи.

100129, Тошкент, Навоий кўчаси, 30.

e-mail: uzbekistan@iptd-uzbekistan.uz

www.iptd-uzbekistan.uz

Марҳабо.

М 29

Афлотуннинг хотин

**Марҳабо. – Тошкент: «O‘zbekiston» НМИУ,
2015. — 208 б.**

ISBN 978-9943-28-307-7

УЎК: 821.512.133-1

КБК 84(5Ў)7